



MINISTERSTVO  
PRŮMYSLU A OBCHODU

# Průmysl

Obor státní služby č. 39

**Studijní text ke zvláštní části úřednické zkoušky**

## Seznam otázek ke zvláštní části úřednické zkoušky

- 1) Co je to zpracovatelský průmysl, uměl/a byste vyjmenovat, co je do něho zahrnuto, jak a čím se rozlišují (klasifikují) ekonomické činnosti?
- 2) Jaké postavení má zpracovatelský průmysl v národním hospodářství ČR a EU? Popište jeho podíl na HDP, trendy a očekávání vývoje, vztah k politice ČR a EU.
- 3) Která odvětví jsou z hlediska výroby největší, charakterizujte je (zaměstnanost, podíl na HDP, podíl na exportu...) a uveďte nejméně 3 známé firmy, a co o nich víte.
- 4) Jak (jakým způsobem) Česká republika podporuje investiční činnost podniků ve zpracovatelském průmyslu?
- 5) Podle jakých kritérií je zařazen podnik jako drobný, malý nebo střední? Uveďte příklady.
- 6) Do kterých regionů a zemí směřuje největší podíl exportu, jaká je jeho přibližná hodnota? Uveďte příklady významných firem, které do těchto zemí vyváží a jejich výrobky.
- 7) Jaký celkový export byl v roce 2014 (v předchozím roce) dosažen (uveďte cca v mld. Kč). Bylo dosaženo kladné nebo záporné saldo?
- 8) Podle oddílů CZ-NACE: V jakém oddílu CZ-NACE se statisticky sleduje automobilový, elektrotechnický, strojírenský atd. průmysl? Z jakých zemí zboží tohoto oddílu nejvíce dovážíme a do kterých vyvážíme? Jaký je vývoj tohoto průmyslu v posledních pěti letech?
- 9) Účel Politiky územního rozvoje? Kdo ji zpracovává? Kdo se jí musí řídit?
- 10) Které strategické hospodářskopolitické dokumenty či koncepce ČR směřující k posilování průmyslu a zvyšování jeho konkurenceschopnosti znáte?
- 11) Které strategické hospodářskopolitické dokumenty či koncepce EU směřující k posilování průmyslu a zvyšování jeho konkurenceschopnosti znáte?
- 12) Jaké jsou současné výzvy a překážky, kterým čelí český a evropský obranný průmysl?
- 13) Jaký význam zaujímá podle Vás obranný a bezpečnostní průmysl jako součást ekonomiky České republiky? Současná situace českého obranného a bezpečnostního průmyslu, trendy.
- 14) Jaká evropská legislativa upravuje výrobu a obchod s vojenským a bezpečnostním materiálem, eventuálně o její transpozici do české legislativy včetně vlivu, který má na český obranný a bezpečnostní průmysl?
- 15) Je na území ČR nějak legislativně omezováno nakládání s bezpečnostním materiálem? Pokud ano, jakými legislativními normami? Popište, jak je systém nastaven.
- 16) Jaký je význam technického vzdělávání pro průmysl? Současné problémy, opatření a možnosti řešení.
- 17) Jaké možnosti nabízí v rámci sladování profesního a rodinného života a rovných příležitostí žen a mužů podnikům legislativa ČR a jak aktivně k této problematice podniky v ČR přistupují?

- 18) Co je v ČR právním základem systému ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání? Jakou roli v něm hraje MPO?
- 19) Charakterizujte zpracovatelský průmysl ve vazbě na ekologii (legislativa, normy, cíle, limity, BAT, možnosti investic...) s cílem udržení jeho konkurenceschopnosti a životaschopnosti.
- 20) Charakterizujte zpracovatelský průmysl ve vazbě na energetické a surovinové vstupy (ceny a dostupnost energií a surovin, přístup k energeticky náročným odvětvím...).

# 1. Co je to zpracovatelský průmysl, uměl/a byste vyjmenovat, co je do něho zahrnuto, jak a čím se rozlišují (klasifikují) ekonomické činnosti?

Zpracovatelský průmysl (ZP) představuje zpracování surovin, výrobu polotovarů (určených k dalšímu zpracování) a finálních výrobků.

ZP zahrnuje následující oddíly:

- 10 Výroba potravinářských výrobků
- 11 Výroba nápojů
- 12 Výroba tabákových výrobků
- 13 Výroba textilií
- 14 Výroba oděvů
- 15 Výroba usní a souvisejících výrobků
- 16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových a slaměných výrobků, kromě nábytku
- 17 Výroba papíru a výrobků z papíru
- 18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů
- 19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů
- 20 Výroba chemických látek a chemických přípravků
- 21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků
- 22 Výroba pryžových a plastových výrobků
- 23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků
- 24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů, slévárenství
- 25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení
- 26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení
- 27 Výroba elektrických zařízení
- 28 Výroba strojů a zařízení jinde neuvedených
- 29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů
- 30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení
- 31 Výroba nábytku
- 32 Ostatní zpracovatelský průmysl
- 33 Opravy a instalace strojů a zařízení

K rozlišení jednotlivých ekonomických činností je vytvořen ucelený systém klasifikací ekonomických činností a produkce, který používá Evropská unie (resp. Evropská společenství) od roku 1970 - NACE. Zkratka NACE je odvozena z francouzského názvu „Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes“.

NACE se skládá z hierarchické struktury, vysvětlivek a metodické příručky.

Struktura NACE:

- první úroveň, sekce, je označena alfabetickým kódem, (**ZP je označen „C“**)
- druhá úroveň, oddíly, je označena dvojmístným číselným kódem (**viz výše**),
- třetí úroveň, skupiny, je označena trojmístným číselným kódem,
- čtvrtá úroveň, třídy, je označena čtyřmístným číselným kódem.

#### **Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) – struktura:**

A Zemědělství, lesnictví, rybářství

B Těžba a dobývání

#### **C Zpracovatelský průmysl**

D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi

F Stavebnictví

G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel

H Doprava a skladování

I Ubytování, stravování a pohostinství

J Informační a komunikační činnosti

K Peněžnictví a pojišťovnictví

L Činnosti v oblasti nemovitostí

M Profesní, vědecké a technické činnosti

N Administrativní a podpůrné činnosti

O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení

P Vzdělávání

Q Zdravotní a sociální péče

R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti

S Ostatní činnosti

T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkcujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu

U Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů

Podobně jako u klasifikace činností je zavedena též **klasifikace produkce CZ-CPA**.

## 2. Jaké postavení má zpracovatelský průmysl v národním hospodářství ČR a EU? Popište jeho podíl na HDP, trendy a očekávání vývoje, vztah k politice ČR a EU.

Česká ekonomika obnovila v roce 2014 růst 2 %, což bylo tempo, které ji zařadilo zhruba do středu v pořadí evropské osmadvacítky.

Zpracovatelský průmysl (ZP) je po službách druhým nejvýznamnějším odvětvím národního hospodářství, které je rozhodujícím zdrojem tvorby hrubého domácího produktu.

HDP (v b.c.) za rok 2014 v dosáhl výše 4 260 886 mil. Kč. Služby se na HDP v uplynulém roce podílely 59,5 %. **ZP se na HDP podílí 32,6 %.**

Přestože výsledky zpracovatelského průmyslu signalizují celkové uzdravení a oživení, je český průmysl silně závislý na vývoji vnějšího prostředí. Budoucí vývoj zejména evropské ekonomiky bude pro další rozvoj průmyslu určující.

Velkou konkurenční výhodou České republiky je strategická poloha ve střední Evropě, členství v EU a NATO a tím pádem snadný přístup na trh Evropské unie, rozvinutá dopravní a telekomunikační infrastruktura, vyvinutá technologická základna, vysoká úroveň vzdělání a kvalifikace pracovní síly, silný inovační potenciál pracovníků, velký potenciál pro výzkumné a vývojové projekty, investiční podpora, a to pomocí transparentního systému investičních pobídek, a podpora ze strany CzechInvestu.

Role zahraničních investic se však mění, možnosti ČR jako země s levnými výrobními faktory se vyčerpávají. V ekonomice ČR by měly hrát větší roli domácí i zahraniční firmy, které jsou úspěšné proto, že inovují, využívají výsledků výzkumu, či mají vlastní výzkum nebo vývoj a na mezinárodních trzích úspěšně prodávají výrobky a služby s vyšší přidanou hodnotou.

Hospodářský růst v roce 2014 byl vyvážený a postavený na zdravých základech. V letošním roce očekáváme mírné zrychlení jeho dynamiky.

Výsledky domácího průmyslu dosažené v roce 2014 jsou dobrou základnou pro rok 2015. Pozitivní očekávání navozují i předstihové indikátory pro začátek roku 2015, které naznačují pokračování růstu průmyslové produkce a zvyšování spotřebitelské nálady, podnikatelského klimatu a zlepšování očekávání investorů v Německu. Vlivem silné vzájemné provázanosti může tento vývoj ovlivňovat i domácí průmysl.

Pro průmysl České republiky bude důležitý vývoj automobilového průmyslu, který má rozhodující podíl na celkových tržbách průmyslu (více než čtvrtina) a je hlavním tahounem jeho růstu. Další růst bude záviset i na vývoji evropského automobilového trhu, kam dodavatelé vyvázejí část své produkce a který zažívá oživení. Předpokládané zvýšení výroby a prodeje osobních automobilů bude mít pozitivní dopad i na domácí dodavatele dílů a příslušenství. To je pozitivní signál i pro český průmysl a celou ekonomiku.

Pro rok 2015 předpokládáme růst průmyslové výroby zhruba na úrovni roku 2014.

### 3. Která odvětví jsou z hlediska výroby největší, charakterizujte je (zaměstnanost, podíl na HDP, podíl na exportu...) a uveďte nejméně 3 známé firmy, a co o nich víte.

Za celý rok 2014 se produkce českého průmyslu meziročně zvýšila o 4,9 % a v jeho rámci výroba ve zpracovatelském průmyslu stoupla o 6,4 %. V rámci zpracovatelského průmyslu byly hlavními nositeli růstu **výroba motorových vozidel** a **výroba počítačů**, které dosahovaly nadprůměrného tempa, a jejich podíl na celkových tržbách průmyslu se meziročně zvyšoval.

Z hlediska tržeb za vlast. v. a služby zaujímá v rámci ZP nejnámější pozici **Výroba motor. vozidel** (CZ-NACE 29) s téměř 27% podílem na tržbách ZP, pomyslnou druhou pozici zaujímá **Výroba počítačů, elektron. a optických přístrojů** (CZ-NACE 26) s 8,3 % tržeb ZP a třetí v pořadí je **Výroba strojů a zařízení** (CZ-NACE 28), jež se podílí 7,8 % na tržbách ZP.

Na celkovém počtu zaměstnanců ZP má největší podíl **Výroba motor. vozidel** s 15,1 %, druhou pozici zaujímá **Výr. kovových konstrukcí a kovoděl. výrobků** (CZ-NACE 25), a to 12,1 % a na třetím místě je s 11,4 % **Výroba strojů a zařízení**.

Z pohledu podílu na exportu ZP je k dispozici poněkud hrubé rozlišení. Největší podíl na exportu má skupina „**Stroje a dopravní prostředky**“ s 55 %, „**Tržní výrobky tříděné dle mater.**“ (jde zejména o kůže a kožené výrobky, výrobky z pryže, ze dřeva, papír a výrobky z něj, textilní výrobky kromě oděvů, cement, sklo, porcelán) s podílem 16,5 % a „**Průmyslové spotřební zboží**“ (jde zejména o prefabrikované budovy, zdravotnickou, instalační ap. techniku, nábytek, galanterii, oděvy, obuv, přístroje, zbraně, munici), jež se podílí 11,8 % na exportu ZP.

#### Mezi nejnámější průmyslové podniky ČR lze zařadit:

##### **ŠKODA AUTO a.s.**

Tř. Václava Klementa 869

Mladá Boleslav

Předseda představenstva: Prof. Dr. h.c. WINFRIED VAHLAND

##### **Výrobní program:**

Výroba osobních automobilů značky ŠKODA. Současně vyráběné modely: Citigo, Fabia, Rapid, Octavia, Yeti, Superb.

ŠKODA AUTO a.s. má pobočné závody v Kvasinách a Vrchlabí.

##### **Vítkovice Holding, a.s.**

Ruská 2887/101,

Ostrava – Vítkovice

Generální ředitel a předseda představenstva: Ing. Jan Světlík

##### **Výrobní program:**

Energetické strojírenství, dále pak metalurgie, těžké strojírenství a engineering, ocelové láhve a nádoby, dopravní strojírenství, ocelové konstrukce, hasící technika atd.

V rámci holdingu především:

##### **VÍTKOVICE POWER ENGINEERING, a.s.**

##### **Výrobní činnost:**

Dodávky zejména v oblasti energetických zařízení, petrochemie a jaderné energetiky, výroby a montáží ocelových konstrukcí, tlakových nádob, skladovacích nádrží, dílů vodních turbín, atd.

**FOXCONN CZ s.r.o.**

U Zámečku 27

Pardubice

Jednatelé: Bill Campbell (současně generální ředitel), Johannes Abraham van der Hoeven, Alan Macintyre

**Výrobní činnost:**

Společnost FOXCONN CZ s.r.o. byla založena 18. května 2000 jako regionální výrobní centrála skupiny Foxconn v Evropě. Výrobní prostory se nachází v **Pardubicích a v Kutné Hoře.**

Produktové portfolio je velmi rozmanité. Od výroby spotřebitelských i firemních počítačů, all-in-ones, notebooků a jejich příslušenství, přes výkonné stolní počítače, až po komplexní a na míru konfigurované servery, disková pole a serverové sestavy.

**Mezi skutečně významné průmyslové podniky ČR patří desítky firem, které v tomto bodě nelze vyjmenovat. Výběr byl proveden tak, aby zahrnul společnosti, které reprezentují nejvýznamnější oddíly ZP, kterými jsou CZ-NACE 29, CZ-NACE 28, CZ-NACE 26**

---



## **4. Jak (jakým způsobem) Česká republika podporuje investiční činnost podniků ve zpracovatelském průmyslu?**

Vláda ČR si plně uvědomuje význam zpracovatelského průmyslu a podporuje jej celou řadou aktivit, ať se jedná o poskytování investičních pobídek zpracovatelskému průmyslu, využívání evropských fondů, podporu spolupráce akademické a podnikatelské sféry, vytváření vhodných podmínek pro investory, podporu exportu nebo podporu technického vzdělávání a zajištění kvalifikovaných pracovníků pro český zpracovatelský průmysl.

### **1) Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK)**

Klíčovým programem pro průmysl je Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK) na období 2014–2020. OP PIK je základním programovým dokumentem Ministerstva průmyslu a obchodu pro čerpání finančních prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Příprava OP PIK vycházela mj. ze zkušeností z předchozího Operačního programu Podnikání a inovace 2007–2013. Cílem OP PIK je dosažení konkurenceschopné a udržitelné ekonomiky založené na znalostech a inovacích.

OP PIK je zaměřen na:

- na podporu českých firem schopných posunovat či alespoň dosahovat technologickou hranici ve svém oboru, přičemž důraz bude kladen na rozvoj podnikových výzkumných, vývojových a inovačních kapacit a jejich propojení s okolním prostředím;
- na rozvoj podnikání a inovací malých a středních podniků v oborech s nižší znalostní intenzitou, kde se podpora soustředí zejména na realizaci nových podnikatelských záměrů;
- na posun k energeticky účinnému, nízkouhlíkovému hospodářství spočívajícím především ve zvyšování energetické účinnosti podnikatelského sektoru, využívání obnovitelných zdrojů energie, modernizaci energetické infrastruktury a zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin;
- usnadnění rozvoje podnikání, služeb a přístupu ke službám státu prostřednictvím vysokorychlostního přístupu k internetu a širší nabídkou služeb informačních a komunikačních technologií.

Příjemci podpory:

- zejména malé a střední firmy, obsahuje i omezení alokace pro podnikatele nesplňující evropskou definici malého a středního podniku (max. 20 % z alokace příslušné prioritní osy, tam, kde je to relevantní);
- příjemci určitých druhů podpor mohou být i jiné než podnikatelské subjekty (např. veřejné výzkumné organizace, vysoké školy a ostatní instituce terciární sféry, sdružení typu klastry, municipality).

### **2) Investiční pobídky**

**Systém investičních pobídek v České republice**

Od roku 2000 do srpna roku 2015 bylo vydáno celkem 930 Rozhodnutí o příslibu investiční pobídky. Nejvíce pobídek získaly firmy z automobilového, strojírenského a plastikářského průmyslu a zaměřovaly do Moravskoslezského, Ústeckého a Královehradeckého kraje.

### **Novela zákona o investičních pobídkách - 2015 (účinnost od 1. 5. 2015)**

S ohledem na významné změny v oblasti regionální investiční podpory vstoupila v účinnost novela zákona o investičních pobídkách. Cílem novely zákona o investičních pobídkách je zajistit soulad poskytování podpory s novými evropskými předpisy. Zároveň se novela snaží zatraktivnit systém investičních pobídek pro investory a zvýšit jeho úspěšnost v získávání kvalitních investic s vysokou přidanou hodnotou. Díky novele zákona by se mělo podařit udržet konkurenceschopnost systému investičních pobídek v mezinárodní soutěži s okolními státy s ohledem na snížení míry veřejné podpory, které schválila Evropská komise pro Českou republiku na období 1. 7. 2014 – 31. 12. 2020. Od 1. července 2014 došlo téměř ve všech regionech (kromě Prahy, kde není regionální podpora povolena) ke snížení podpory o 15 procentních bodů, tj. na 25 % způsobilých nákladů. Česká republika tím je znevýhodněna vůči některým okolním státům, které mohou nabízet intenzivnější podporu vyšší.

#### **Podporované oblasti jsou:**

- Zavedení nebo rozšíření výroby v oborech **zpracovatelského průmyslu**
- Vybudování nebo rozšíření **technologického centra**
- Zahájení nebo rozšíření činnosti **centra strategických služeb**
  - Centra sdílených služeb
  - Centra pro tvorbu software
  - High-tech opravárenského centra
  - Datového centra
  - Centra zákaznické podpory („call centra“)

V novele se počítá s novým regionálním rozdělením:

- **Region A** – územní oblasti s mírou nezaměstnanosti min. o 50 % vyšší než je průměrná míra nezaměstnanosti v České republice
- **Region B** - územní oblasti s mírou nezaměstnanosti min. o 25 % vyšší než je průměrná míra nezaměstnanosti v České republice
- **Region I** – zvýhodněné průmyslové zóny
- **Region II** – regiony se soustředěnou podporou státu
- **Region III** – ostatní regiony

Novela zákona o investičních pobídkách také zavádí některé nové druhy pobídek. **Navrhované formy pobídek jsou** následující:

- Sleva na dani z příjmů právnických osob po dobu 10 let,
- Osvobození od daně z nemovitosti po dobu 5 let ve zvýhodněných průmyslových zónách,
- Převod pozemku za zvýhodněnou cenu,
- Hmotná podpora na nové pracovní místo 100 tis. Kč (region B), 200 tis. Kč (region A) nebo 300 tis. Kč (region I – zvýhodněné průmyslové zóny),
- Hmotná podpora na školení a rekvalifikace zaměstnanců 25 % (region B) nebo 50 % (region A)
- Hmotná podpora na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku až do výše 10 % (12,5 % v případě kombinace strategické investiční akce ve výrobě a zároveň v technologickém centru).

Podpora je poskytována až do výše stropu maximální míry veřejné podpory, která je 25 % z celkových uznatelných nákladů. Území hlavního města Prahy je z možnosti získat investiční pobídku vyloučeno.

#### **Uznatelnými náklady jsou:**

- Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek nebo
- 2leté mzdové náklady

#### **Podmínky pro kvalifikaci**

##### **1. Zpracovatelský průmysl – základní podmínky pro kvalifikaci**

Základní podmínkou je minimální výše investice do dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, jejíž výše je určena dle regionu:

- Regiony A, I a II – min. investice 50 mil. Kč, z toho alespoň 25 mil. Kč do nového strojního zařízení
- Region III – min. investice 100 mil. Kč, z toho alespoň 50 mil. Kč do nového strojního zařízení a vytvoření minimálně 20 nových pracovních míst.

a vytvoření minimálně 20 nových pracovních míst.

##### **2. Technologická centra – základní podmínky pro kvalifikaci**

Základní podmínky pro technologická centra jsou:

- Minimální výše investice do dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku 10 mil. Kč, z toho alespoň 5 mil. Kč do nového strojního zařízení
- Vytvoření alespoň 20 nových pracovních míst

Za strategickou investiční akci v oblasti technologických center se považuje investice v minimální hodnotě 200 mil. Kč, z toho min. 100 mil. Kč do nového strojního zařízení a zároveň je vytvořeno 100 nových pracovních míst.

##### **3. Centra strategických služeb – základní podmínky pro kvalifikaci**

Základní podmínkou pro centra strategických služeb je vytvoření minimálně 20 nových pracovních míst u center pro tvorbu software a datových center, vytvoření minimálně 70 nových pracovních míst u center sdílených služeb a opravárenských center a vytvoření minimálně 500 nových pracovních míst u call-center.

### **3) Podpora vědy, výzkumu a inovací v oblasti průmyslu**

Dne 8. června 2009 byla usnesením č. 729 schválena vládou Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky (NPVVI ČR) na léta 2009 až 2015, která nahrazuje dosavadní NPVVI ČR na léta 2004-2008 a Národní inovační politiku na léta 2005 - 2010.

Cíle Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací na léta 2009 — 2015:

- Zavést strategické řízení VaVal na všech úrovních
- Zacílit veřejnou podporu VaV na potřeby udržitelného rozvoje
- Zvýšit efektivitu systému veřejné podpory VaVal
- Využívat výsledky VaV v inovacích a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru ve VaVal
- Zlepšit zapojení ČR do mezinárodní spolupráce ve VaVal
- Zajistit kvalitní lidské zdroje pro VaVal
- Vytvořit v ČR prostředí stimulující VaVal
- Zajistit účinné vazby na politiky v jiných oblastech

- Důsledně hodnotit systém VaVal.

- **Technologická agentura ČR (TA ČR)**

Jedním z důležitých implementačních kroků Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací z roku 2008 bylo ustavení Technologické agentury ČR. TA ČR byla zřízena v roce 2009 novelou zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací jako organizační složka státu.

TA ČR centralizuje státní podporu aplikovaného výzkumu a vývoje, která byla do té doby roztržena mezi velký počet poskytovatelů (převzala účelovou podporu VaV např. MPSV, MD, MŽP). Jejím hlavním posláním je příprava a realizace programů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací včetně programů pro potřeby státní správy, veřejných soutěží ve výzkumu, vývoji a inovacích na podporu projektů a zadávání veřejných zakázek.

V současné době realizuje následující programy:

- ALFA se zaměřuje na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje zejména v oblasti progresivních technologií, materiálů a systémů, energetických zdrojů a ochrany a tvorby životního prostředí a dále v oblasti udržitelného rozvoje dopravy.
- BETA je programem veřejných zakázek ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích pro potřeby státní správy.
- GAMA slouží k podpoře ověření výsledků výzkumu a vývoje dosažených ve výzkumných organizacích z hlediska jejich praktického uplatnění a na přípravu jejich následného komerčního využití.
- DELTA je programem na podporu mezinárodní spolupráce prostřednictvím společných projektů technologických a inovačních agentur.
- EPSILON je novým programem zaměřeným zejména na zlepšení pozice českého a v globálním kontextu i evropského průmyslu pomocí podpory projektů výzkumu a vývoje, jejichž výsledky mají vysoký potenciál pro rychlé uplatnění v nových produktech, výrobních postupech a službách, zejména v těchto prioritních oblastech:
- OMEGA je programem na posílení výzkumných aktivit v oblasti aplikovaných společenských věd a uplatnění výsledků těchto aktivit pro vyvážený socio-ekonomický rozvoj společnosti.
- Centra kompetence je program zaměřený na podporu vzniku a činnosti center výzkumu, vývoje a inovací v progresivních oborech s vysokým aplikačním a inovativním potenciálem.

- **Podpora VaVal na MPO (z národních zdrojů)**

Ministerstvo průmyslu a obchodu je garantem za oblast průmyslového výzkumu, tedy té části aplikovaného výzkumu a vývoje, jejíž výsledky slouží k využití v průmyslu.

### **Program TIP**

Program vědy a výzkumu TIP je přístupný všem subjektům - právníkům i fyzickým osobám se sídlem v ČR. Je zaměřen na projekty řešící VaV nových produktů (výrobky, služby), progresivních technologií a informačních a řídicích systémů. Program významně podporuje také spolupráci firemního a výzkumného sektoru, neboť 2/3 projektů jsou řešeny právě ve vzájemné spolupráci a cca 30 % celkové podpory vyčerpá výzkumný sektor, zejména veřejné vysoké školy. V rámci programu vědy a

výzkumu TIP, který potrvá do roku 2016, bylo vyčleněno 12 mld. Kč a dosud podpořeno celkem 870 projektů.

### **Program TRIO**

Ministerstvo průmyslu a obchodu připravilo nový program podpory výzkumu a vývoje s názvem TRIO, který byl schválen vládou v květnu 2015. Program je zaměřen na rozvoj potenciálu České republiky v oblasti klíčových technologií (KETs) jako jsou fotonika, mikroelektronika a nanoelektronika, nanotechnologie, průmyslové biotechnologie, pokročilé materiály a pokročilé výrobní technologie. Program TRIO bude probíhat v letech 2016 — 2021 a celkový objem podpory bude v tomto období činit 3 700 mil. Kč. Program bude realizován formou veřejných soutěží ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. První veřejná soutěž bude vyhlášena v druhé polovině roku 2015 a pro rok 2016 je na podporu schválených projektů alokováno celkem 300 mil. Kč.

- **Institucionální podpora výzkumným organizacím**

Kromě účelové podpory programových projektů (program TIP, TRIO) poskytuje MPO od roku 2011 též institucionální podporu výzkumným organizacím zřízeným podle soukromého práva. Podpora je určena na dlouhodobý koncepční rozvoj těchto výzkumných organizací a dosud byla její výše každoročně vypočítána na základě hodnocení dosažených výsledků organizace za předchozí léta, prováděného Radou pro výzkum, vývoj a inovace. Celkový objem podpory poskytované MPO se bude pohybovat kolem 200 mil. Kč a je určen pro cca 15 výzkumných organizací (v závislosti na splnění podmínek pro její přiznání).

### **Podpora exportu**

Všechny kroky a veškerý servis státu pro české exportéry je projektován a realizován ve spolupráci a na základě diskuse a poptávky podnikatelské sféry.

- **Jednotná struktura státní podpory exportu**

Funguje Jednotná síť pro podporu exportu ČR (zahraniční kanceláře CzechTrade i místa ekonomických diplomatů na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí), kterou MPO ve spolupráci s MZV rozšiřuje tak, aby to bylo ku prospěchu českých podnikatelů - exportérů. Dále funguje společné Klientské centrum (spolupráce MPO a MZV), jehož úkolem je zjednodušení přístupu ke službám nabízeným státem v oblasti ekonomické diplomacie, napříč subjekty státní správy, širší zapojení zastupitelských úřadů do služeb ekonomické diplomacie a souhrnné zpracování informací ze zahraničních trhů a jejich následná distribuce podnikatelům. Lze říci, že společně se Zelenou linkou pro export působí jako spojovací článek mezi státní správou a světem byznysu.

Je sestaven „Katalog služeb“, sjednocující nabídku služeb pro exportéry poskytovaných zastupitelskými úřady ČR a zahraničními kanceláři CzechTrade v zahraničí. Celá nabídka služeb státu na poli podpory exportu je shrnuta v dokumentu „Export v kostce“, včetně všech kontaktů a spojení. Export v kostce je uveřejněn na [www.mpo.cz](http://www.mpo.cz), [www.businessinfo.cz](http://www.businessinfo.cz) a dalších a zároveň je distribuován i v tištěné podobě.

- **Aktualizace Exportní strategie 2012-2020**

V rámci dialogu se zástupci podnikatelů a sociálními partnery probíhá analýza a vyhodnocení dosavadní účinnosti Exportní strategie a práce na její aktualizaci v kontextu současných politicko-ekonomických událostí ve světě. Cílem je pružně reagovat na všechny změny a nastavit mechanismy podpory exportu tak, aby český zahraniční obchod a jeho státní podpora dokázala rychle reagovat na měnící se situaci na světových trzích, na situaci v české ekonomice a pružně se přizpůsobovat potřebám českých firem. Samozřejmě v mantinelech našich (státních) rozpočtových možností.

- **ČEB & EGAP**

Exportní financování je poskytováno českým exportérům i nadále na bankovních a pojišťovacích principech při zachování obou institucí – ČEB a EGAP. Započaly změny směřující ke konsolidaci činnosti obou subjektů a ke zlepšení efektivity jejich služeb. Jedná se zejména o tvorbu nových projektů, které musí být snáze dostupné jak finančně, tak administrativně zejména pro MSP a živnostníky. Po obou institucích je rovněž vyžadováno, aby byly flexibilnější v méně tradičních destinacích, čemuž bude odpovídat i zcela nové nastavení hodnotících kritérií výsledků ČEB i EGAP.

- **Další aspekty spolupráce MPO a MZV**

Došlo k obnovení činnosti obchodních radů, jejichž počty byly v minulosti drasticky snižovány bez ohledu na obchodní příležitosti v zemích působnosti. Vláda v součinnosti s resorty rozhodla o rozšíření zahraničních obchodních pracovišť. Nejedná se o úředníky, jde o obchodníky a průběžně bude docházet také k vyhodnocování jejich reálného přínosu a teritoria zájmu tomu budou případně přizpůsobována.

Je zajištěno mezipřesortní vzdělávání pracovníků v zahraničním obchodě – opět ve spolupráci MPO, MZV, CzechTrade a znovu funguje systém Diplomatie - exportní akademie, jehož cílem je zvýšení kompetencí výkonných pracovníků ekonomické diplomacie, jejich následné uplatnění a předávání podnikatelské sféry v praxi.

- **CzechTrade**

Od roku 2014 proběhla personální a rozpočtová stabilizace agentury CzechTrade. Důsledné respektování poptávky čs. firem a přizpůsobení služeb (Katalog služeb) jsou prioritní. Probíhá úzká spolupráce CT s podnikatelskými reprezentacemi, svazy a aliancemi. Se světem byznysu jsou diskutovány a odsouhlaseny nejen konkrétní formy vhodné podpory exportérů, ale také výběr perspektivních teritorií pro prezentaci českých výrobců v zahraničí a připravují se společné akce. Zahraniční síť CzechTrade má dnes pokryto více než 50 destinací, jejichž výběr je podřízen zájmům a prioritám českých exportérů. Jen od počátku roku 2015 potvrdilo agentuře CzechTrade více než 100 firem, že s využitím jejích služeb úspěšně realizovaly své exportní záměry.

- **Podpora účasti podnikatelů na veletrzích a výstavách**

Ministerstvo průmyslu a obchodu dlouhodobě podporuje účast českých podnikatelských subjektů na veletrzích a výstavách. Z dosavadních zkušeností vyplývá, že podpora veletržní účasti patří mezi velmi žádané a účinné prostředky podpory českých exportérů. Tento program umožňuje prezentovat české výrobky a služby na zahraničních trzích a přispívá k růstu českého exportu do zahraničí, zejména na trhy třetích zemí a posílení mezinárodní konkurenceschopnosti českých firem. Současně se jedná o velmi pozitivně vnímaný způsob propagace České republiky ve světě. Snahou MPO je především pomoci tuzemským exportérům v přístupu na hůře dostupné avšak perspektivní trhy s velkým růstovým potenciálem. MPO realizovalo celkem 32 veletržních akcí v 19 zemích světa a podpořilo přes 320 českých vystavovatelů a dalších 120 katalogovou formou. Akce svým tematickým rozsahem pokryly 17 průmyslových oborů. Agentura CzechTrade podpořila celkem více než 1 300 podnikatelů na 76 veletržních akcích v 28 zemích. Na realizaci českých oficiálních účastí na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí bylo v roce 2014 vynaloženo 74,1 mil. Kč z rozpočtových prostředků MPO.

## 5. Podle jakých kritérií je zařazen podnik jako drobný, malý nebo střední? Uveďte příklady.

Kritéria pro zařazení konkrétního podniku do kategorie velikosti stanovuje příloha I Nařízení Komise (ES) č. 651/2014, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o EU prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách). Rozdělení do kategorií dle velikosti používá parametry počet zaměstnanců, roční obrat, bilanční suma roční rozvahy (velikosti aktiv/majetku).

### **Mikropodniky**

Mikropodniky jsou vymezeny jako podniky, které zaměstnávají **méně než 10 osob** a jejichž roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje **2 miliony EUR**. (př. roznášková služba, zahradnictví, krejčovství, pneuservisy...)

### **Malé podniky**

Malým podnikem je podnik, která zaměstnává **méně než 50 osob** a jeho roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje **10 milionů EUR**. (např. IT podniky, malé stavební firmy, firmy na služby např. cestovní kanceláře...)

### **Střední podniky**

Jedná se o podniky, které zaměstnávají **méně než 250 osob** a jejichž roční obrat nepřesahuje **50 milionů EUR** nebo jejichž bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje **43 milionů EUR**. (např. dopravní podniky, stavební firmy...)

### **Velké podniky**

Pokud nějaký podnik není dle výše uvedených parametrů ani mikropodnikem, ani malým a ani středním podnikem, patří mezi velké podniky.

Dalšími kritérii, která jsou brána v potaz při výpočtu počtu zaměstnanců a finančních hodnot, jsou druhy podniků. Jedná se především o „Nezávislé podniky“ a „Partnerské podniky“. Podrobnou definici lze nalézt v článku 3, přílohy č. 1 Nařízení EK č. 651/2014 ze dne 17. června 2014.

**6. Do kterých regionů a zemí směřuje největší podíl exportu, jaká je jeho přibližná hodnota? Uveďte příklady významných firem, které do těchto zemí vyváží a jejich výrobky.**

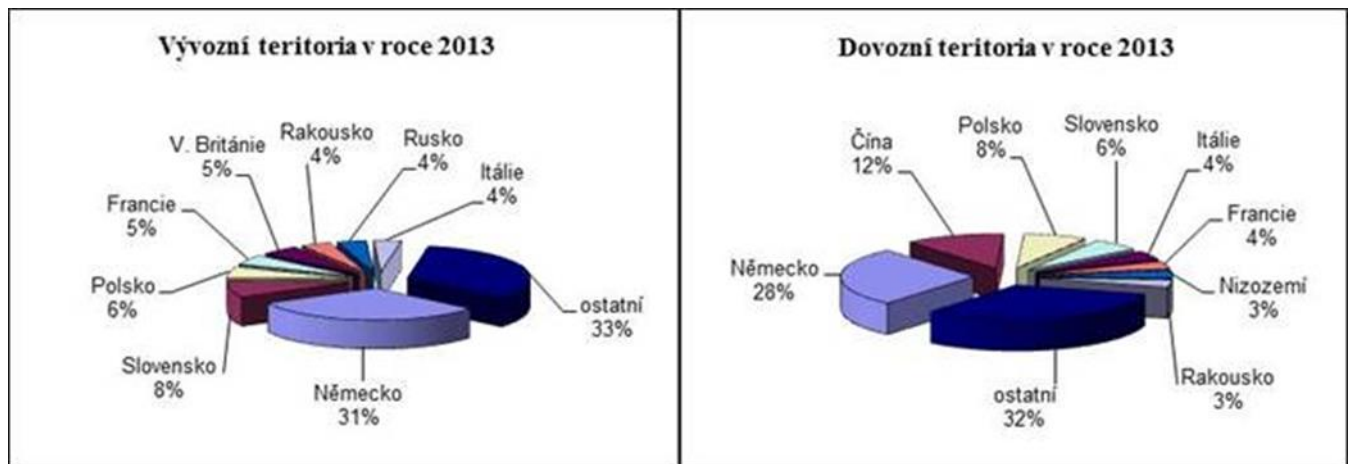
Export SEKCE C – ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL

Je zřejmé, že prakticky 90 % vývozu představují výrobky zpracovatelského průmyslu. V období 2009 až 2014 vývoz neustále roste. Je patrná dominance vývozu motorových vozidel, počítačů, strojů a elektrických zařízení.

Vývoz celkem (mil.Kč) v letech 2009 - 2013					
CZ-CPA	2009	2010	2011	2012	2013
ZP	1 989 293,6	2 363 458,4	2 690 805,7	2 868 822,5	2 990 213,0

Majoritní část českého vývozu byla v roce 2014 tradičně realizována v rámci zemí Evropské unie, kam směřovalo 82,2 % celkového domácího vývozu. Vývoz do tohoto uskupení zemí vzrostl meziročně o 15,9 % na 2.982 mld. Kč. Tyto výsledky opět potvrdily silnou závislost České republiky na státech Evropské unie, jejichž ekonomická situace silně ovlivňuje výkon našeho národního hospodářství.

Pro zahraniční obchod České republiky jsou pak dlouhodobě významné především sousední státy, jež jsou zároveň členskými zeměmi Evropské unie. Pozici nejsilnějšího obchodního partnera si zachovalo tradičně Německo, z teritoriálního hlediska naše nejvýznamnější vývozní a dovozní destinace. Vývoz sem meziročně posílil o 16,9 % (1.161 mld. Kč), což vedlo k navýšení podílu na celkovém vývozu na 32,0 %. Druhé místo obhájilo Slovensko s 8,4% podílem (304 mld. Kč), následované Polskem (6,0% podíl; 217 mld. Kč). Spojeným královstvím a Francií (shodně 5,1% podíl na vývozech; 184 mld. Kč).



Příklady významných firem, které do těchto zemí vyváží a jejich výrobky:

1. Automobilka Škoda Auto se stala vítězem 20. ročníku soutěže Exportér roku 2014. Škoda Auto Mladá Boleslav vyrobila již 12 milionů automobilů. Mladá Boleslav je hlavním pilířem celosvětové výrobní sítě automobilky ŠKODA AUTO. Od vstupu koncernu Volkswagen v roce 1991 vnesl do rozvoje závodu novou dynamiku. Od té doby bylo v závodě vyrobeno 7,8 milionu



vozů – z toho zhruba 3,3 milionu vozů řady Fabia, zhruba 2,8 milionu vozů řady Octavia a více než 309 000 vozů řady Rapid. Největší výrobce automobilů v České republice Ioni vyvezl produkci za 245,5 miliardy korun. Škoda Auto letos do září prodala v Německu téměř 138 tisíc aut, na druhém místě je obchod se Slovenskem.

2. Firma Aircraft Industries je výrobce letadel. V kategorii podle nárůstu exportu zvítězila společnost za export letounů L-410. Aircraft Industries představuje export za více než 720 milionů Kč. Letouny firmy Aircraft Industries jsou anebo brzy budou provozovány v Nepálu, Bangladéši, Jihoafrické republice a Alžíru, Rusku.
3. Společnost ŠKODA MACHINE TOOL a.s., řadí mezi přední světové výrobce obráběcích strojů. Firma má silný výzkumný, vývojový a konstrukčně-technologický potenciál tvůrčích pracovníků a udržuje si náskok v technické úrovni svých výrobků. Stroje ŠKODA jsou nasazovány do provozů, kde využívají špičkovou technologii a vysokou produktivitu. Více jak 90% produkce je určeno pro export. Mezi nejvýznamnější teritoria patří Čína, Finsko, Holandsko, Indie, Japonsko, Kanada, Korea, Německo, Rakousko, Rusko a Ukrajina. Členem skupiny ALTA od roku 2011.

## 7. Jaký celkový export byl v roce 2014 (v předchozím roce) dosažen (uved'te cca v mld. Kč). Bylo dosaženo kladné nebo záporné saldo?

**Vývoz** dosáhl v roce 2014 vynikajícího výsledku **3.629 mld. Kč** a meziročním růstem o 14,3 %, za kterým zaostal dovoz objemem 3.200 mld. Kč a s růstem o 13,3 %.

Export těžil zejména z dobré situace na evropských automobilových trzích i z poptávky po výrobcích řady dalších oborů zpracovatelského průmyslu.

Celkově zahraniční obchod České republiky v roce 2014 dosáhl velmi příznivých výsledků. Jeho obrat stoupl na 6.828 mld. Kč (meziroční růst o 830 mld. Kč), obchodní bilance vylepšila svůj předchozí historický přebytek růstem na 429 mld. Kč (meziročně o 78 mld. Kč více).

Na výsledek zahraničního obchodu pozitivně také působila slabá koruna, která posílila konkurenceschopnost domácích výrobců na zahraničních trzích. Její dopad na dovozy tlumily klesající ceny energetických surovin, i přesto, že kurz koruny a solidní domácí poptávka je tlačily nahoru.

**8. Podle oddílů CZ-NACE: V jakém oddílu CZ-NACE se statisticky sleduje automobilový, elektrotechnický, strojírenský atd. průmysl? Z jakých zemí zboží tohoto oddílu nejvíce dovážíme a do kterých vyvážíme? Jaký je vývoj tohoto průmyslu v posledních pěti letech?**

**26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů**

Z hlediska výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů jsou největšími exportními trhy Německo, Velká Británie, Francie, Nizozemí a Slovensko.

Nejvíce dovozu pochází z Číny, Německa, Nizozemí a Jižní Koreje.

Tržby v posledních pěti letech více méně stagnují.

**27 Výroba elektrických zařízení**

Z hlediska výroba elektrických zařízení jsou největšími exportními trhy Německo, -

Nejvíce dovozu pochází z Německa, Číny, Polska, Maďarska a Itálie.

Tržby v posledních pěti letech vykazují růst.

**28 Výroba strojů a zařízení**

Z hlediska výroba strojů a zařízení jsou největšími exportními trhy Německo, Francie, Slovensko a Polsko.

Nejvíce dovozu pochází z Německa, Itálie, Číny a Japonska.

Tržby v posledních pěti letech vykazují růst.

**29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů**

Z hlediska automobilového průmyslu jsou největšími:

exportními trhy - Německo, Velká Británie a Severní Irsko a Slovensko

Nejvíce dovozu pochází z Německa, Polska, Slovenska a Jižní Koreje.

Tržby v posledních pěti letech vykazují růst.

## 9. Účel Politiky územního rozvoje? Kdo ji zpracovává? Kdo se jí musí řídit?

### **Pořízení politiky územního rozvoje**

Politika územního rozvoje ČR je celostátní nástroj územního plánování, který slouží zejména pro koordinaci územního rozvoje na celostátní úrovni a pro koordinaci územně plánovací činnosti krajů a současně jako zdroj důležitých argumentů při prosazování zájmů ČR v rámci územního rozvoje Evropské unie.

Dokument Politika územního rozvoje ČR (PÚR ČR) určuje **požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, mezinárodních, nadregionálních a přeshraničních souvislostech**, určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů a stanovuje republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území. V Politice územního rozvoje se rovněž vymezují oblasti se zvýšenými požadavky na **změny v území**, které svým významem přesahují území jednoho kraje, a dále stejně významné oblasti se specifickými hodnotami a se specifickými problémy a koridory a plochy dopravní a technické infrastruktury. Pro vymezené oblasti, koridory a plochy se stanovují kritéria a podmínky pro rozhodování o možnostech změn v jejich využití.

Politika územního rozvoje se zpracovává na základě analýzy znalostí o aktuálním stavu, záměrech a limitech využití území ČR. **Ministerstvo pro místní rozvoj pořizuje PÚR ve spolupráci s ostatními ministerstvy, jinými ústředními správními úřady a kraji.**

### **Obsah politiky územního rozvoje**

Politika územního rozvoje dle § 32 odst. 1 SZ:

- a) stanoví republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území,
- b) vymezuje oblasti se zvýšenými požadavky na změny v území z důvodů soustředění aktivit mezinárodního a republikového významu nebo které svým významem přesahují území jednoho kraje, to je rozvojové oblasti a rozvojové osy,
- c) vymezuje oblasti se specifickými hodnotami a se specifickými problémy mezinárodního a republikového významu nebo které svým významem přesahují území jednoho kraje,
- d) vymezuje plochy a koridory dopravní a technické infrastruktury mezinárodního republikového významu nebo které svým významem přesahují území jednoho kraje,
- e) stanoví ve vymezených oblastech, plochách a koridorech kritéria a podmínky pro rozhodování o možných variantách nebo alternativách změn v území a pro jejich posuzování, zejména s ohledem na jejich budoucí význam, možná ohrožení, rozvoj, útlum, preference a rizika.

### **Aktualizace politiky územního rozvoje**

Ministerstvo pro místní rozvoj zpracovává ve spolupráci s ostatními ministerstvy, jinými ústředními správními úřady a kraji každé 4 roky *zprávu o uplatňování politiky územního rozvoje*.

### **Vazba na ostatní nástroje územního plánování**

PÚR je závazná pro pořizování a vydávání zásad územního rozvoje, územních plánů, regulačních plánů a pro rozhodování v území. To znamená, že v územně plánovací činnosti krajů a obcí je nutno respektovat zejména republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území stanovené v PÚR, které jsou obecně platné pro celé území ČR.

## **10. Které strategické hospodářskopolitické dokumenty či koncepce ČR směřující k posilování průmyslu a zvyšování jeho konkurenceschopnosti znáte?**

Exportní strategie ČR se soustřeďuje na podporu exportérů a produktů zpracovatelského průmyslu na zahraničních trzích, rozvoj a udržení stávajících pozic ČR na zahraničních trzích a usnadňování vstupu na nové trhy. ČR se zaměřuje na trhy, které mají perspektivu dalšího růstu. Země EU stále představují a také v budoucnu budou představovat nejdůležitější trhy pro český export.

### **Státní energetická koncepce ČR**

Významnou vazbu Státní energetické koncepce ČR s rozvojem průmyslu v ČR lze spatřovat zejména v zajištění efektivního přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství, snižování závislosti na fosilních palivech, dostupnosti energetických zdrojů za přiměřené ceny apod.

Státní energetická koncepce ČR se soustřeďuje na čtyři klíčové oblasti:

- Maximalizace energetické efektivnosti;
- Zajištění efektivní výše a struktury spotřeby prvotních energetických zdrojů;
- Zajištění maximální šetrnosti k životnímu prostředí;
- Dokončení transformace a liberalizace energetického hospodářství.

### **Surovinová politika ČR**

Vazbu Surovinové politiky ČR s konkurenceschopností průmyslu v ČR lze najít zejména v prioritách zaměřených na efektivní využívání surovinových zdrojů, které má ČR k dispozici, ať už se jedná o obnovitelné surovinové zdroje nebo nerostné bohatství s dlouhým horizontem vytěžení.

Předmětem politiky nerostných surovin jsou palivoenergetické, rudní, nerudní a stavební suroviny, a to jak z prvotních, tak i z druhotných zdrojů. Tato politika se nezabývá surovinami z obnovitelných zdrojů, jako vodou, dřevem, zemědělskými surovinami atd.

### **Politika druhotných surovin České republiky**

Hlavní vizí politiky druhotných surovin České republiky je přeměna odpadů na zdroje. Nerostné i druhotné suroviny tvoří základní vstupy pro ekonomiku každé země a ovlivňují velmi výrazně její konkurenceschopnost. Průmysl druhotných surovin patří v České republice historicky mezi tradiční obory hospodářství a nyní je opět na vzestupu. Zájem o průmysl druhotných surovin je vyvolán jednak stále se zvyšujícími cenami primárních zdrojů, jejich nedostupností v rámci EU a zejména tím, že jejich využívání přináší významné materiálové a energetické úspory.

### **Národní politika výzkumu, vývoje a inovací**

Hlavním nástrojem na podporu VaVal na úrovni EU v letech 2014 až 2020 je Rámcový program EU pro výzkum a inovace - Horizont 2020. Ten je zaměřen na tři priority:

- vynikající věda - podpora aktivit atakujících stávající meze poznání či technologické možnosti;
- vedoucí postavení evropského průmyslu - podpora průlomových a průmyslových technologií, zpřístupnění rizikového kapitálu a podpora inovačních aktivit v malých a středních podnicích (MSP);
- společenské výzvy.

### **Národní inovační strategie ČR 2012 – 2020**

Národní inovační strategie ČR by měla přispět k realizaci přechodu ČR ke znalostní ekonomice orientované na moderní technologicky vysoce náročná odvětví produkující zboží a služby s vysokou přidanou hodnotou. Za svůj hlavní cíl si klade rozvoj národního inovačního systému založeného na:

- rozvoji špičkové výzkumné infrastruktury;
- provádění excelentního výzkumu produkujícího mezinárodně srovnatelné výsledky VaV;
- kvalitním systémem vzdělávání;
- intenzivní spolupráci průmyslového sektoru a sektoru VaV při transferu znalostí.

#### **Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020**

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 stanovuje základní rámec pro další rozvoj školství. Jejím obsahem jsou tři základní priority:

- snižovat nerovnosti ve vzdělávání,
- podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad a
- odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém.

#### **Státní politika životního prostředí ČR 2012 – 2020**

Státní politika životního prostředí České republiky 2012 - 2020 vymezuje plán na realizaci efektivní ochrany životního prostředí v České republice do roku 2020.

SPŽP je zaměřena na oblast ochrany a udržitelného využívání zdrojů, ochrany klimatu a zlepšení kvality ovzduší, ochrany přírody a krajiny, bezpečného prostředí.

#### **Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020**

Strategie regionálního rozvoje je základním dokumentem regionální politiky na úrovni státu, formující regionální politiku ČR. Formuluje souhrnně cíle, problémové okruhy a priority, které bude třeba zabezpečovat při zajišťování politiky regionálního rozvoje v ČR a přesahy mezi evropskou a národní regionální politikou ČR.

#### **Politika územního rozvoje ČR**

Koncepční přístup k rozvoji území ČR je nezbytným předpokladem pro koordinované územní plánování v mezinárodních, celostátních a nadregionálních souvislostech. Horizontální vazbu s Průmyslovou politikou ČR reprezentuje společný zájem efektivně a přitom šetrně využívat existující ekonomický potenciál území ČR.

#### **Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období 2014 – 2020**

Globálním cílem Koncepce MSP 2014+ je kontinuální posilování konkurenceschopnosti a ekonomické výkonnosti malých a středních podnikatelů založené na kvalitním podnikatelském prostředí, na využití a rozvoji jejich inovačního potenciálu, znalostech a vzdělávání, internacionalizaci vyplývající z vnitřního trhu EU a perspektivních trhů ve třetích zemích a celkovém snižování energetické náročnosti podnikání.

#### **Národní program reforem**

Národní program reforem ČR (NPR) představuje koncepční dokument národní hospodářské politiky, jenž v souladu s ekonomickými prioritami Evropské unie (EU) stanovuje plán klíčových opatření na podporu ekonomického růstu v ČR při dodržování zodpovědné fiskální politiky. Opatření v něm obsažená reagují na současnou hospodářskou situaci a vycházejí z priorit definovaných vládou České republiky.

#### **Dopravní politika ČR pro období 2014 – 2020 s výhledem do roku 2050**

Dopravní politika je vrcholový strategický dokument vlády ČR pro sektor dopravy, Identifikuje hlavní problémy sektoru a navrhuje opatření na jejich řešení. Určuje gesční odpovědnost a orientační termíny pro plnění jednotlivých opatření a způsob financování.

## **Státní politika v elektronických komunikacích - Digitální Česko 2.0, Cesta k digitální ekonomice**

Aktualizovaná koncepce Digitální Česko 2.0 je postavena na třech pilířích, a to podpoře budování kvalitní infrastruktury, rozvoji digitálních služeb a zvyšování digitální gramotnosti. Hlavním cílem je podpořit potenciál České republiky v oblasti rozvoje moderních informačních a komunikačních technologií a služeb, které jsou jejich prostřednictvím poskytovány.

### **Akční plán pro rozvoj digitálního trhu**

Materiál shrnuje plánovaná opatření resortů na podporu digitální ekonomiky.

Akční plán pro rozvoj [digitálního](#) trhu stanovuje aktivity pro rozvoj digitální ekonomiky v příštích třech až pěti letech. Cílem materiálu je shrnout hlavní opatření, která napomohou rozvoji tuzemské digitální ekonomiky, a to jak z hlediska národních faktorů, tak i iniciativ na úrovni EU. Akční plán pro rozvoj digitálního trhu navazuje na strategii Digitální Česko 2.0.

### **Národní akční plán čisté mobility**

Národní akční plán čisté mobility přitom navazuje na jiné české a evropské strategické dokumenty, například v aktualizaci státní energetické koncepce.

Plán obsahuje část analytickou (vliv dopravy na životní prostředí, pobídky při nákupu čistých vozidel a další) a část implementační (cíle v oblasti čisté mobility v ČR, infrastruktura a další).

Součástí akčního plánu jsou tři strategické cíle, v rámci nichž chce vláda podpořit rozvoj aut s alternativním pohonem (jmenovitě elektromobily a vozy na stlačený zemní plyn a zkapalněný plyn), nastartovat rozvoj vodíkového pohonu a dále podpořit vývoj a výzkum v oblasti alternativních paliv.

## 11. Které strategické hospodářskopolitické dokumenty či koncepce EU směřující k posilování průmyslu a zvyšování jeho konkurenceschopnosti znáte?

Podle Smlouvy o fungování Evropské unie má Unie v oblasti průmyslu pravomoc provádět činnosti, jimiž podporuje, koordinuje nebo doplňuje činnosti členských států. V souvislosti s tím se aktuální průmyslová politika Evropské unie opírá o několik koncepčních dokumentů nelegislativní povahy (sdělení Komise), jejichž ústřední linií je vytvářet takovou průmyslovou politiku, která připraví to nejlepší prostředí pro udržení a rozvoj silné, konkurenceschopné a diverzifikované průmyslové základny v Evropě. Přístup EU k průmyslové politice je průřezový, tj. spojující různé nástroje politik, přičemž zohledňování konkurenceschopnosti průmyslu (tzv. mainstreaming) má být integrováno do všech ostatních politik EU (jedná se např. o politiku klimaticko-energetickou, vnitřního trhu či digitální agendu).

\*\*\*\*\*

Zásadním dokumentem poslední doby je na úrovni EU sdělení Komise Evropa 2020 / Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění z roku 2010<sup>1</sup>, jež vyjadřuje vůli EU vytvořit rámec pro moderní průmyslovou politiku, který bude podporovat podnikání, pomáhat průmyslu vypořádat se s důsledky hospodářské krize a podporovat konkurenceschopnost primárních průmyslových odvětví, výroby a služeb v Evropě.

Strategie Evropa 2020 pak byla pro oblast průmyslu specificky rozpracována v jedné ze stěžejních iniciativ, jíž je sdělení Komise Integrovaná průmyslová politika pro éru globalizace / Konkurenceschopnost a udržitelnost ve středu zájmu z roku 2010<sup>2</sup>. Sdělení přiznává zásadní důležitost silného, konkurenceschopného a diverzifikovaného zpracovatelského průmyslu pro schopnost EU být konkurenceschopnou a vytvářet pracovní místa a stanoví strategický rámec pro novou integrovanou průmyslovou politiku.

Ta byla blíže rozpracována a aktualizována sdělením Komise Silnější evropský průmysl pro růst a hospodářskou obnovu / Aktualizace sdělení o průmyslové politice z roku 2012<sup>3</sup>. Sdělení se zaměřuje na posílení konkurenceschopnosti průmyslu pro podporu hospodářské obnovy a přechod na nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje, přičemž usiluje o to, aby do roku 2020 podíl průmyslu na evropském HDP představoval alespoň 20 %. K tomu přináší čtyři pilíře, jimiž jsou podpora nových investic, fungování vnitřního trhu, přístup k finančním prostředkům, zvýšení investic do lidského kapitálu a dovedností.

V posledním sdělení Komise Za obnovu evropského průmyslu z roku 2014<sup>4</sup> jde o zásadní význam průmyslu pro tvorbu pracovních míst, podporu růstu a otázky související s konkurenceschopností průmyslu a jejich zahrnutí do všech oblastí politiky. Cílem všech iniciativ by mělo být posílení evropské konkurenceschopnosti, oživení a obroda průmyslu tak, aby do roku 2020 průmysl tvořil 20 % evropského HDP. Je zdůrazněna potřeba zvyšování potenciálu vnitřního trhu a stabilního, jednoduššího a předvídatelného regulačního rámce, podpora inovací, dovedností a podnikání, přístup evropských podniků ke kritickým vstupům, zejména k energii a surovinám, za přijatelné ceny, které budou odrážet mezinárodní podmínky. Mezi další témata patří koncept inteligentní specializace, usnadňování integrace evropských podniků do globálních hodnotových řetězců a podpora přístupu evropských společností na trhy třetích zemí.

Aktuální Komise žádné nové sdělení k průmyslové politice neplánuje. S cílem vysvětlit, jakým způsobem se Komise snaží účinně rozvíjet a provádět podporu průmyslové politiky, aby se podařilo rozvíjet růst a tvorbu pracovních míst, rozeslala dne 22. června 2015 komisařka pro vnitřní trh, průmysl, podnikání

<sup>1</sup> KOM(2010) 2020 v konečném znění ze dne 3.3.2010.

<sup>2</sup> KOM(2010) 614 v konečném znění ze dne 28.10.2010.

<sup>3</sup> COM(2012) 582 final ze dne 10.10.2012.

<sup>4</sup> COM (2014) 14 final ze dne 22.1.2014.



a malé a střední podniky Elżbieta Bieńkowská ministrům průmyslu členských států dopis, v němž informuje o práci Komise v oblasti podpory konkurenceschopnosti evropského průmyslu. Přístup Komise je založen na lepší integraci konkurenceschopnosti průmyslu jako cíle do dalších politik EU („mainstreaming“). Komise zařadila silný průmyslový rozměr do všech hlavních iniciativ zahájených během prvního roku svého mandátu. Patří mezi ně mimo jiné investiční plán pro Evropu, strategie pro vnitřní trh, jednotný digitální trh, energetická unie, oběhové hospodářství a unie kapitálových trhů, jakož i obchodní politika.

\*\*\*\*\*

Vedle výše uvedených průřezových dokumentů existují i dokumenty zaměřené na konkurenceschopnost vybraných průmyslových odvětví. Jedná se např. o následující sdělení Komise: CARS 2020: Akční plán pro konkurenceschopný a udržitelný automobilový průmysl v Evropě<sup>5</sup> z roku 2012.

Akční plán pro konkurenceschopné a udržitelné ocelářství v Evropě<sup>6</sup> z roku 2013.

Směrem ke konkurenceschopnějšímu a účinnějšímu odvětví obran a bezpečnosti<sup>7</sup> z roku 2013.

Strategie pro udržitelnou konkurenceschopnost odvětví stavebnictví a jeho podniků<sup>8</sup> z roku 2012.

---

<sup>5</sup> COM(2012) 636 final ze dne 8.11.2012.

<sup>6</sup> COM(2013) 407 final ze dne 11.6.2013.

<sup>7</sup> COM(2013) 542 final ze dne 24.7.2013.

<sup>8</sup> COM(2012) 433 final ze dne 10.7.2012.

## 12. Jaké jsou současné výzvy a překážky, kterým čelí český a evropský obranný průmysl?

V ČR je obranný a bezpečnostní průmysl (ČOBP) tradičním průmyslovým odvětvím, jež má exportní potenciál, nabízí produkty s vysokou přidanou hodnotou a v některých případech plní úlohu významného regionálního zaměstnavatele. Obranný a bezpečnostní průmysl přitom nezahrnuje pouze specifické technologie a vlastní výzkumné a výrobní kapacity podniků, ale v širším smyslu také civilní či duální technologie, vědecká pracoviště či university. Odvoláváme-li se na bohatou tradici ČOBP, máme na mysli především významné výrobce obranné techniky v období první republiky, jako byly Škodovy závody, Českomoravská Kolben Daněk, Aero, Avia, Letov, Praga, Československá státní zbrojovka v Brně, Česká zbrojovka ve Strakonících, Janečkova zbrojovka v Praze a další.

ČOBP je v současnosti téměř úplně v soukromém vlastnictví. Stát plně kontroluje pouze tři podniky s produkční kapacitou - VOP CZ, s. p., LOM Praha s. p., Explosia a. s. Specifické jsou dva nově založené státní podniky zaměřené na výzkum a vývoj – Vojenský technický ústav Praha, s. p. a Vojenský výzkumný ústav Brno, s. p. Celý sektor tvoří necelě dvě stovky podniků. Po privatizaci zůstaly zachovány výrobní schopnosti tradičních podniků, jako jsou například AERO Vodochody a.s., Česká zbrojovka a.s. (Uherský Brod), Sellier a Bellot a.s. (Vlašim), Tatra a.s. (Kopřivnice), Meopta - optika, s.r.o. (Přerov). Sektor je relativně stabilní, slabí hráči z trhu zmizeli. S ohledem na zajištění ekonomické stability, v reakci na snižování obranných rozpočtů v důsledku hospodářské krize a z toho plynoucí nedostatečnou poptávkou po vojenském materiálu, se podniky začaly větší měrou orientovat také na civilní výrobu a zboží dvojího užití.

Výrobní a dodavatelské schopnosti sektoru zahrnují mimo jiné:

- prostředky ochrany proti zbraním hromadného ničení,
- pěchotní zbraně a munice,
- radiolokační techniku a pasivní průzkumné prostředky,
- terénní a nákladní automobily,
- výzkum, vývoj, výroba a opravy letecké techniky a jejich komponentů,
- simulační technologie, trenažéry a výcviková zařízení,
- prostředky přenosu utajených informací,
- opravy a modernizace obrněné pásové a kolové techniky,
- licenční výroba obrněné kolové techniky,
- prostředky obrany proti improvizovaným nástražným výbušným zařízením,
- speciální kontejnery.

Slabé stránky

- nižší kapitálová vybavenost,
- mnohdy obtížný přístup k finančním zdrojům,
- nedostatek prostředků na výzkum a vývoj,
- relativně nižší produktivita práce,
- nižší soutěžní kultura,
- převis nabídky nad poptávkou,
- nedostatečné zapojení do mezinárodních programů.

Silné stránky

- dlouholetá výrobní tradice,

- silná obchodní značka,
- kvalifikovaná pracovní síla,
- kvalitní výsledky výzkumu a vývoje,
- zvyšování kvalitativních charakteristik firem,
- zvyšující se exportní výkonnost,
- kompetitivní cena produktu.

Obecně lze shrnout, že vzhledem ke své velikosti se české podniky obranného a bezpečnostního průmyslu mohou v mezinárodním kontextu, až na výjimky, uplatňovat spíše jako subdodavatelé než jako systémoví integrátoři a hlavní dodavatelé kompletních celků. Integrace ČR do NATO a EU současně představuje významnou příležitost k zapojení národních průmyslových kapacit do mezinárodní spolupráce v oblasti obrany a bezpečnosti a vytvořila tak předpoklad k integraci národního potenciálu do Evropské obranné technologické a průmyslové základny (EDTIB).

#### Budoucí směřování podpory ČOBP

Vláda České republiky schválila svým usnesením ze dne 14. srpna 2013 č. 631 Strategii vztahu státu a obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky. Ve Strategii formulované závěry představují kroky českého státu ve směru podpory tohoto sektoru:

- ČR je připravena maximálním možným a obhajitelným způsobem transparentně využívat výjimky z unijní právní úpravy při pořizování obranného materiálu a služeb ve prospěch českého obranného a bezpečnostního průmyslu. Musí však probíhat transparentní management očekávání českého průmyslu v otázkách využívání těchto výjimek.
- Maximální podpora zapojování českých subjektů do společných mezinárodních projektů v rámci EU, NATO, V4 a bilaterálních vztahů (především s USA), přičemž tyto projekty v sobě obsahují také důležitý obecný prvek k posílení celkových vztahů s ostatními zúčastněnými zeměmi. Za tímto účelem je nutné nastavit sdílení informací s průmyslem.
- Lepší využití lidských zdrojů státní správy v zahraničí při hledání vývozních příležitostí pro český obranný a bezpečnostní průmysl, nastavení odpovídajících komunikačních kanálů s průmyslem při respektování legislativního prostředí.
- Maximální možné prohlubování transparentnosti a meziresortní komunikace a komunikace s vývozci s cílem minimalizovat případné kolize zájmů státu a exportérů. S ohledem na limitované zdroje státní správy jsou za prioritní považovány případné exporty zboží a služeb vyráběných/pocházejících z ČR.
- Systematické sledování trendů určujících vývoj směru poptávky na světových trzích v oblasti zbrojní výroby a flexibilní přijímání proexportních opatření tak, aby byla schopna v pravou chvíli napomoci vývozcům využít vhodných příležitostí plynoucích ze situace na trhu při respektování platného legislativního rámce.

#### Evropská dimenze

Evropský obranný sektor musí čelit důsledkům finanční krize a následných škrťů výdajů na obranu a dále i řadě negativních faktorů (jako např. nízké využívání synergií mezi civilním a vojenským výzkumem a vývojem). Z pohledu konkurenceschopnosti je nezbytné dále posílit evropskou technologickou a průmyslovou základnu v oblasti obrany. Evropská komise ve spolupráci s Evropskou obrannou agenturou (EDA) vypracovala akční plán pro obranný průmysl. Dokument navazuje na prosincové (2013) závěry Evropské rady ke společné bezpečnostní a obranné politice.

Na ně navazuje zpráva Komise „Nový program pro evropskou obranu“ – Prováděcí harmonogram ke sdělení „Směrem ke konkurenceschopnějšímu a účinnějšímu odvětví obrany a bezpečnosti“. Implementační plán, který byl vydán dne 24. 6. 2014, se zaměřuje na následující oblasti:

- Realizace opatření k nastavení jednotného evropského obranného trhu
  - Zavést monitorování trhu jako klíčový nástroj pro kontrolu využívání/hodnocení dopadů nových směrnic pro pořízování v obraně (2009/81/ES) a pro transfery (2009/43/ES).
  - Dohlížet na využívání (nadužívání) výjimek ze směrnice 2009/81/ES. Jako prioritní EK spatřuje výjimku pro pořízování vláda – vláda (Government-to-Government), pořízování na základě mezinárodních dohod a pořízování skrze mezinárodní organizace (NSPA – NATO Support Agency, podpůrná agentura NATO).
  - Pokračovat v eliminaci offsetů a hledání nových nediskriminačních přístupů k podpoře přeshraniční kooperace v EU (širšího zapojení MSP).
  - Vytvořit plán („roadmap“) pro „celounijní režim bezpečnosti dodávek“, definovat relevantní oblasti pro daný režim (dodávky mezi účastníky se členskými státy /pMS/, dodávky ze třetích zemí, kontrola strategických podniků EU).
- Posílení konkurenceschopnosti evropského obranného průmyslu
  - Nadále spolupracovat s EDA při tvorbě nového procesu pro hybridní standardy v EU. Pokračovat v kooperaci s EASA (Evropskou agenturou pro bezpečnost letectví) a EDA při řešení harmonizace požadavků pro letovou způsobilost.
  - Monitorovat dostupnost kritických surovin pro potřeby obranného sektoru. Analýza má být dokončena do poloviny roku 2015 a bude vstupem pro další kroky EU v této oblasti.
  - Podporovat MSP, analyzovat možnosti využití Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) pro projekty duálních technologií. O daných příležitostech organizovat semináře, o možnostech využívat ESIF vydat průvodce pro MSP.
  - Podporovat rozvoj pracovních dovedností expertů v obranném sektoru pomocí dostupných výukových programů. Informovat o možnostech financování těchto iniciativ z úrovně EU (součástí výše uvedeného průvodce pro MSP).
- Využívání potenciálu duálního výzkumu a inovací
  - Využít maximální synergie mezi civilním a vojenským výzkumem za využití dostupných finančních nástrojů (Horizont 2020). Identifikovat oblasti společného zájmu (klíčové technologie). Připravit ve spolupráci s účastníky se členskými státy (pMS), EDA, Evropskou službou pro vnější činnost (ESVČ) a průmyslem tzv. „přípravnou akci“ („Preparatory Action“, PA) pro spolufinancování obranného výzkumu.
- Rozvoj schopností
  - Spolupracovat při identifikaci požadavků na schopnosti (ochrana hranic, boj proti terorismu, civilní bezpečnost). Využívat synergií při řešení oblastí společných civilně-vojenských potřeb (dálkově řízené letadlové systémy – RPAS, satelitní komunikace, kybernetická ochrana). Vytvořit koordinační skupinu s EDA pro identifikaci a širší využívání synergií (např. pro oblast chemických, biologických, radiologických, jaderných a výbušných materiálů (CBRNE)).
- Vesmírná obrana

- Pokračovat v práci na ochraně vesmírné infrastruktury a na podpoře rozvoje nové generace SATCOM (družicové komunikace). Návrh EK týkající se rámce podpory pozorování a sledování vesmíru (Space Surveillance and Tracking, SST) byl přijat dne 2. 4. 2014. V oblasti SATCOM byla EK vytvořena „skupina uživatelů“, jejímž cílem je defragmentace požadavků na prostředky satelitní komunikace.
- Aplikace politiky EU k energiím v obranném sektoru
  - Do konce roku 2014 ustanovit Konzultační fórum pro energie v obranném sektoru s cílem propojit vznikající politiky/iniciativy k energiím s požadavky ozbrojených sil. Fórum má do konce roku 2015 vytvořit průvodce implementace relevantní evropské legislativy k energii včetně finančních investic k energetické efektivnosti obranného sektoru.
- Posílení mezinárodní dimenze
  - Otevřít diskusi k podpoře evropského průmyslu na třetích trzích (požadavky na offshory z třetích zemí, potíže při pronikání na třetí trhy, podpora ze strany třetích zemí, přínos obchodních a investičních dohod EU). V oblasti duálních technologií vyhodnotit dopady opatření uvedených ve sdělení o přezkumu politiky v oblasti kontrol vývozu, které EK přijala dne 24. 4. 2014. Cílem tohoto sdělení je zmapovat oblasti pro strategickou kontrolu exportu ze strany EU.

Další náměty na konkrétní směry mezinárodní spolupráce:

- vědeckovýzkumná spolupráce:
 

Český stát může využít některé možné přístupy k vědeckovýzkumné spolupráci, které otevírá text čl. 13, písm. c) směrnice 2009/81/EK. Ten se týká zakázek zadávaných v rámci programů spolupráce založených na výzkumu a vývoji, jež společně provádějí alespoň dva členské státy při vývoji nového výrobku, a případně i v pozdějších fázích celého či části životního cyklu tohoto výrobku. Na takové zakázky se režim vyžadovaný touto směrnicí nevztahuje. Nabízí se tedy možnost hledat takový mechanismus, který by na bilaterální bázi generoval konkrétní náměty na takové vědeckovýzkumné projekty, jejichž řešení by si v konečném důsledku vyžádalo některé specifické zakázky. Zde se proto přímo nabízí uskutečnit společný projekt v rámci V4. Bohužel zatím každá iniciativa ve vojenské oblasti skončila ve stádiu příprav.
- Subdodávky
 

Další možností je oblast subdodávek u případných budoucích zakázek na pořízení vojenského materiálu, u nichž by bylo možné využít možnosti čl. 21, odst. 4 směrnice 2009/81/EK. Ten umožňuje členským státům, že mohou stanovit, že zadavatel může nebo musí od úspěšného uchazeče požadovat, aby část zakázky zadal třetí osobě. Takový zadavatel pak uvede minimální část zakázky v podobě rozpětí její hodnoty stanovujícího minimální a maximální procentní podíl, který nesmí přesáhnout 30 % hodnoty zakázky. Pokud by Česká republika a některý její zahraniční partner, se kterým ji pojí i dobré zkušenosti z dřívější průmyslové spolupráce, stály před využitím této možnosti u nějaké budoucí zakázky a zavázaly se, že budou konzultovat svůj postup v této věci a informovat se o svých možnostech a technických kompetencích s druhou stranou, mohlo by to národním obranným průmyslům pomoci při účasti v soutěži o takové subdodávky. Co je nám ale známo, s výjimkou jednoho případu v Belgii se tato možnost nerozšířila.

Přes řadu problémů zůstává odvětví obranného a bezpečnostního průmyslu v ČR zachováno a má významný potenciál.

ČR má a nadále bude mít, vzhledem ke své velikosti a předpokládané rozpočtové situaci, velmi omezenou schopnost prostřednictvím pořizování materiálu a služeb zajistit životaschopnost obranného a bezpečnostního průmyslu v ČR. Jistou šanci skýtá koaliční závazek dosáhnout v roce 2020 výdajů na obranu ve výši 1,4 % HDP (závazek při vstupu do NATO představuje 2 %).

Současné trendy NATO a EU, v nichž je ČR členem, zvyšují tlak na internacionalizaci a konsolidaci tohoto průmyslového odvětví, především v jeho obranné dimenzi. Je v zájmu ČR a jeho obranného a bezpečnostního průmyslu se do něj aktivně zapojit.

Další zdroje:

Národní strategie vyzbrojování do roku 2025 - MO

Strategie vztahu státu a obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky (usnesením ze dne 14. srpna 2013 č. 631)

Výroční zpráva o kontrole vývozu vojenského materiálu, ručních zbraní pro civilní použití a zboží a technologií dvojího užití v ČR – MPO, Licenční správa

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES ze dne 6. května 2009 o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES.

### **13. Jaký význam zaujímá podle Vás obranný a bezpečnostní průmysl jako součást ekonomiky České republiky? Současná situace českého obranného a bezpečnostního průmyslu, trendy.**

Česká republika patří mezi nejrozvinutější ekonomiky na světě. Vykazuje nejstabilnější a nejvíce prosperující ekonomiku ze všech postkomunistických zemí. Základem ekonomiky je průmysl a služby (60 % produktivního obyvatelstva), zemědělství a další prvovýroba jsou zastoupeny slabě (zemědělství méně jak 5 % produktivního obyvatelstva). Vlastní průmysl zaměstnává více než 38 % všech ekonomicky aktivních obyvatel a tvoří 35 % českého hospodářství. Mezi hlavní odvětví patří průmysl chemický, strojírenský, potravinářský, elektrotechnický a hutnický. Dalšími významnými odvětvími jsou průmysl energetický, stavební a spotřební. Méně významným odvětvím je sklářský průmysl. Hlavními průmyslovými centry jsou Praha (všechna odvětví), Ostravsko (těžký průmysl), Plzeňsko (těžký průmysl) a Ústecký kraj.

Obranný a bezpečnostní průmysl České republiky se skládá z několika velkých a většiny malých a středních podniků (SMEs). Velké podniky jsou vedle výroby vojenského materiálu zaměřeny i na civilní a duální technologie. Relativně málo je výrobců kompletních zbraňových systémů, malé a střední podniky převážně působí jako dodavatelé subsystémů a komponentů. Mnoho společností je úzce specializováno. Podniky obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky jsou začleněny průřezově ve všech hlavních odvětvích průmyslu a zahrnují zejména tyto oblasti: letecká technika a vybavení, systémy velení a spojení, komunikační, radiolokační, informační a navigační systémy, tanky, obrněná vozidla, dopravní prostředky, zbraně, munice a výbušniny, ženíjní, chemické a zdravotnické vybavení, infrastruktura, výzkumná, vývojová, výcviková a opravárenská centra, prostředky a vybavení integrovaného záchranného systému a bezpečnostní technologie.

Nejvýznamnějším partnerem státní správy je Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky (AOBP), která sdružuje 110 podniků zabývajících se výzkumem, vývojem, výrobou, obchodem, marketingem a bezpečnostní technikou, materiálem a službami. Ministerstvo obrany a další vybraná ministerstva mají s AOBP uzavřeny dohody o spolupráci. Další organizace sdružující podniky, které mají podíl na rozvoji oblasti obrany a bezpečnosti, jsou Asociace leteckých výrobců České republiky (ALV – má 38 členů a zahrnuje výrobce a dodavatele letecké techniky a jejích komponentů), Svaz českého leteckého průmyslu (SČLP – má 29 členů a mezi hlavní činnosti patří výroba a integrace letadlových konstrukčních celků).

Obranný a bezpečnostní průmysl České republiky se specializuje spíše na kvalitu, než na kvantitu. Zásadní část zbrojní výroby poskytují soukromé podniky. Specifické postavení mají státní podniky zřízené Ministerstvem obrany, které mají velký význam pro udržení provozuschopnosti vojenského materiálu. Úkolem Ministerstva obrany je budovat synergie a rozvíjet spolupráci soukromých podniků a státních podniků směřující k udržení nenahraditelných schopností ve prospěch ozbrojených sil České republiky. Jedná se o zajištění soběstačnosti v řešení celého životního cyklu vojenského materiálu, včetně výcviku, simulačních technologií a zkušebnictví. Z tohoto hlediska je potřebné zvyšovat nejen výrobní kapacity těchto podniků, ale zejména kapacity v oblasti výzkumu a vývoje nových zbraňových systémů v návaznosti na predikovaný vývoj požadavků a potřeb ozbrojených sil České republiky.

K nejvýznamnějším podnikům obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky patří Aero Vodochody a.s. (letecká technika), AURA s.r.o. Brno (informační systémy), B.O.I.S. - FILTRY, spol. s r.o. Brno (protichemické prostředky), Česká zbrojovka a.s. Uherský Brod (ruční zbraně), ERA a.s. Pardubice (radiolokační technika a pasivní systémy), ELDIS Pardubice, s. r. o. (radiolokační technika), EXCALIBUR ARMY spol. s.r.o. (pozemní technika), EXPLOSIA a.s. Pardubice (trhaviny), KARBOX s.r.o. Hořice (speciální kontejnery), Meopta-optika s.r.o. (optické a optoelektronické systémy), OMNIPOL a. s. Praha, Retia a.s. Pardubice (radarové a komunikační systémy), Rohde & Schwarz s.r.o. Praha (radiokomunikační systémy), Sellier & Bellot a.s. Vlašim (munice), Tatra a.s. Kopřivnice (dopravní technika), SVOS s.r.o. Přelouč (pancéřové a speciální systémy), Zeveta Ammunition a.s. Bojkovice (munice, výbušniny).

Pro zabezpečení strategických a podstatných zájmů České republiky založilo Ministerstvo obrany komplex státních podniků, které jsou plně kompetentní k vývoji, výrobě, opravám a modernizacím vojenského materiálu. Státní podnik VOP CZ, s. p. Šenov u Nového Jičína je určen k výrobě, opravám a údržbě pozemní techniky. Státní podnik LOM PRAHA s. p. se zabývá leteckou technikou a výcvikem. Součástí státního podniku Vojenský technický ústav, s. p. Praha jsou tři ústavy - Vojenský technický ústav letectva a protivzdušné obrany VTÚL a PVO Praha (věda, výzkum, vývoj a zkušebnictví v oblasti letectva), Vojenský technický ústav výzbroje a munice Slavičín (věda, výzkum, vývoj a zkušebnictví v oblasti výzbroje a munice) a Vojenský technický ústav pozemního vojska Vyškov (věda, výzkum, vývoj a zkušebnictví v oblasti pozemní techniky). Státní podnik Vojenský výzkumný ústav, s. p. Brno (multioborová výzkumná organizace pro koordinaci základního výzkumu, provádění aplikovaného výzkumu, řízení vývoje a inovací vojenského materiálu, zkušebnictví a certifikaci).

Obranný a bezpečnostní průmysl České republiky nezahrnuje pouze specifické technologie a vlastní výzkumné a výrobní kapacity podniků, ale v širším smyslu také civilní či duální technologie, vědecká pracoviště či univerzity. Obranný a bezpečnostní průmysl České republiky je připraven a schopen se zapojit do mnohonárodní spolupráce, dodavatelských řetězců a přispět k rozvoji evropského trhu s obranným a bezpečnostním materiálem a evropské technologické a průmyslové základny.

Národní obranný a bezpečnostní průmysl významně přispívá k rozvoji a růstu české ekonomiky, v mnoha případech má vysokou technologickou a inovační úroveň, která je důležitá z hlediska exportu a úspěchu na evropských a světových obranných trzích. Nejvýznamnějším trhem českého obranného a bezpečnostního průmyslu je evropský trh, kam směřuje třetina jeho vývozu. Produkty českého obranného a bezpečnostního průmyslu jsou dále exportovány do jihovýchodní a východní Asie, Střední a Blízký východ, tradičním odbytištěm jsou také některé africké země. Pro úspěch na výše uvedených trzích má rozhodující význam aktivní proexportní politika státu.

Hlavním důvodem růstu národního exportu vojenského materiálu je stále se zvyšující konkurenceschopnost českých firem vůči zahraniční konkurenci. Úspěšný export generuje prostředky, které jsou podniky zpětně investovány do vývoje a inovací. V průběhu minulé hospodářské krize prošla velká část firem českého obranného průmyslu zásadní restrukturalizací, investovala do produktivních technologií a zefektivnila svoji činnost. Díky tomu umí zákazníci zaujmout velmi dobrým poměrem kvality a ceny svých výrobků, zabezpečením dodávek náhradních dílů a modernizací v průběhu životního cyklu vojenského materiálu, zabezpečením školení a výcviku, poradenstvím, zajištěním servisu a budováním opravárenských kapacit a ochotou k přenosu části výroby.

Exportní schopnosti obranného a bezpečnostního průmyslu jsou významným národním zájmem, kterému vláda přikládá velký význam a odpovědnost. Export v oblasti obrany a bezpečnosti nastavuje, rozvíjí a posiluje bilaterální vztahy a obrannou spolupráci s klíčovými spojenci a přispívá k zachování národní, regionální a alianční bezpečnosti. Export v oblasti obrany a bezpečnosti je využíván k prosazení většího vlivu v bilaterálních vztazích se spojenci než v jakékoli jiné oblasti obchodu. Obranný vývoz zvyšuje interoperabilitu národních ozbrojených sil při společném výcviku, v mírových misích a v mnohonárodních a aliančních operacích.

Výroba vojenského materiálu vyžaduje vysoce kvalifikované a specializované odborníky, zvyšování technologické úrovně vojenské produkce. Vysoká technologická úroveň vojenské produkce následně umožňuje pronikání do civilního sektoru zejména v oblastech letectví, bezpečnosti, elektroniky, dopravy, informačních a komunikačních technologií. Obranný a bezpečnostní průmysl ve stále větší míře využívá duální technologie a komponenty vyvinuté a dostupné na civilním trhu a tak dochází k propojování dodavatelských řetězců v dalších výrobních sektorech.

V případě České republiky omezené národní průmyslové kapacity nemohou stačit na pokrytí celého spektra obranných technologií požadovaných vojenských schopností Armády České republiky. Nicméně je třeba zachovat klíčové technologické kapacity, zachovat schopnost vyvíjet nové technologie a nové typy zbraní.

Evropská komise zahájila významné iniciativy týkající se posílení evropského obranného a bezpečnostního průmyslu směrem ke zvýšení jeho konkurenceschopnosti.

Další zdroje:

Národní strategie vyzbrojování do roku 2025 - MO



Strategii vztahu státu a obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky (usnesením ze dne 14. srpna 2013 č. 631)

Výroční zpráva o kontrole vývozu vojenského materiálu, ručních zbraní pro civilní použití a zboží a technologií dvojího užití v ČR – MPO, Licenční správa

[www.czso.cz](http://www.czso.cz)

## 14. Jaká evropská legislativa upravuje výrobu a obchod s vojenským a bezpečnostním materiálem, eventuálně o její transpozici do české legislativy včetně vlivu, který má na český obranný a bezpečnostní průmysl?

Základ tvoří tzv. Defence package z roku 2009, tvořený dvěma směrnicemi:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES ze dne 6. května 2009 o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství

implementována do českého řádu zákonem č. 38/1994 Sb.,

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:02009L0043-20140303>

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES

provedena zákonem č. 258/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32009L0081>

Výjimkou z obecně platných pravidel je pořizování obranného materiálu za účelem zajištění podstatných bezpečnostních zájmů států, tj. s odvoláním na článek 346 SFEU. Definování těchto zájmů je výsadním právem a odpovědností členských států EU.

Uvedené směrnice vycházejí ze Sdělení komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Strategie pro silnější a konkurenceschopnější evropský obranný průmysl (KOM/2007/0764 v konečném znění) - <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52007DC0764>

V roce 2013 Komise vydala SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Směrem ke konkurenceschopnějšímu a účinnějšímu odvětví obrany a bezpečnosti (COM/2013/0542 final)

- <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52013DC0542>

Toto sdělení bylo přijato na zasedání Evropské rady v prosinci 2013, které bylo po dlouhé době orientováno na oblast obrany.

[http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms\\_Data/docs/pressdata/en/ec/140245.pdf](http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/140245.pdf)

V roce 2014 publikovala Komise sdělení (COM/2014/0387 final), které reflektovalo závěry přijaté na prosincové (2013) Evropské radě.

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Nový program pro evropskou obranu Prováděcí harmonogram ke sdělení COM(2013) 542; Směrem ke konkurenceschopnějšímu a účinnějšímu odvětví obrany a bezpečnosti.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52014DC0387>

Na (COM/2014/0387 final) pak v květnu navazovalo sdělení Evropské komise: Report on the Implementation of the European Commission's Communication on Defence

[http://ec.europa.eu/growth/sectors/defence/files/communication-implementation-report\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/growth/sectors/defence/files/communication-implementation-report_en.pdf)

## 15. Je na území ČR nějak legislativně omezováno nakládání s bezpečnostním materiálem? Pokud ano, jakými legislativními normami? Popište, jak je systém nastaven.

Oblast nakládání s bezpečnostním materiálem vymezuje **zákon č. 229/2013 Sb.**, o nakládání s některými věcmi využitelnými k obranným a bezpečnostním účelům na území České republiky (zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem), ve znění pozdějších předpisů.

Výčet bezpečnostního materiálu v členění podle jednotlivých skupin stanoví **vyhláška č. 295/2014 Sb.**, o členění bezpečnostního materiálu.

Nastavení systému je dáno výše uvedenými legislativními předpisy. Řešení problematiky nakládání s bezpečnostním materiálem vychází z úzké spolupráce mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem vnitra a Ministerstvem obrany, a to tak, že:

- a) Ministerstvo průmyslu a obchodu rozhoduje v pochybnostech, zda věc je či není bezpečnostním materiálem u skupin bezpečnostního materiálu 1 až 4 a 7 až 11,
- b) Ministerstvo obrany rozhoduje v pochybnostech, zda věc je či není bezpečnostním materiálem u skupin bezpečnostního materiálu č. 5 a 6,
- c) Ministerstvo vnitra, resp. Policie ČR, plní v rámci zákona o nakládání s bezpečnostním materiálem funkci registrační a kontrolní.

Důvodem proč Ministerstvo obrany rozhoduje o výše uvedených dvou skupinách bezpečnostního materiálu je skutečnost, že dle **Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě vyhlášené pod č. 94/2003 Sb.m.s.** vede Ministerstvo obrany přehled o množství a umístění vyřazené bojové techniky vyjmenované v této mezinárodní smlouvě.

Přesné rozhodnutí o tom, zda věc je či není bezpečnostním materiálem, je závislé na úzké spolupráci odpovědného pracovníka Ministerstva průmyslu a obchodu s pracovištěm Odboru kontroly odzbrojení Generálního štábu Armády České republiky.

V praxi spolupráce funguje tak, že případná žádost o posouzení materiálu je konzultována s výše uvedeným pracovištěm Ministerstva obrany a pokud materiál není zařazen do skupiny 5 nebo 6, přistupuje se k posouzení materiálu z hlediska gesce Ministerstva průmyslu a obchodu.

Výsledek rozhodnutí je postoupen elektronickou formou Ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál Policejního prezidia ČR, které následně informuje příslušný regionální útvar Policie ČR o výsledku rozhodnutí.

## 16. Jaký je význam technického vzdělávání pro průmysl? Současné problémy, opatření a možnosti řešení.

Česká republika patří mezi nejprůmyslovější země Evropy. Průmysl produkuje třetinu hrubé přidané hodnoty ČR. Čerpáme z výhodné polohy, konkurenceschopné ceny práce a pověsti země oplývající kvalitními a kreativními techniky. Nicméně zaměstnavatelé v průmyslu se potýkají s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků některých technických profesí. Velký zájem je např. o strojaře či elektrotechniky.

Demografický propad spolu se zastaralou představou rodičů a dětí o průmyslu 19. a 20. století vedou k převisu poptávky firem nad nabídkou absolventů středních a vysokých škol technického zaměření. Disproporce mezi počtem odborníků odcházejících do důchodu v nejbližších letech a naplněností příslušných oborů středních a vysokých škol by mohla způsobit problémy jak s případným přísunem zahraničních investic, tak v provozu zavedených firem.

Svaz průmyslu a dopravy ČR uvádí, že v průmyslu chybí nejméně 100 tisíc technicky vzdělaných pracovníků. Zároveň v odvětvích jako je strojírenství či automobilový průmysl odejde do roku 2020 kolem 60 tisíc technicky vzdělaných pracovníků do důchodu.

Odborné, zvláště pak technické, vzdělávání je tedy klíčovou aktivitou pro udržení a posílení konkurenceschopnosti ekonomiky České republiky.

Zásadním krokem pro zlepšení kvality a atraktivity technických oborů je spolupráce škol a firem, především co největší množství praktické výuky přímo v reálném firemním prostředí. Z tohoto důvodu vešla od 1. ledna 2014 v účinnost novela zákona o daních z příjmů (zákonné opatření Senátu č. 344/2013 Sb.) a zaměstnavatelé spolupracující se školami mohou od tohoto data uplatňovat daňová zvýhodnění na investice do vybavení k výuce a samotnou výuku žáků a studentů na pracovišti. Jednotlivá opatření obsažená v zákonném opatření Senátu jsou následující:

- Zvýšení limitu pro daňovou uznatelnost podnikových stipendií z 2 000 Kč na 5 000 Kč měsíčně u středoškoláků a z 5 000 Kč na 10 000 Kč u vysokoškoláků
- Odečitatelná položka ve výši 200 Kč na žáka/studenta a hodinu odborného výcviku nebo praxe na pracovišti poplatníka
- Dodatečný odpočet 50 % nebo 110 % vstupní ceny majetku pořízeného a alespoň částečně využívaného pro účely odborného vzdělávání v závislosti na míře jeho využití pro tento účel

Vzhledem k tomu, že nové vybavení podpořené daňovou úlevou lze až ze 70 % využívat pro běžný provoz firmy, jedná se o zajímavý nástroj, kterým může podnik významně podpořit svůj rozvoj v krátkodobém (samotná zvýhodněná investice) i střednědobém horizontu (vyučení potenciálních nových zaměstnanců).

Dalším důležitým krokem je zapojení zaměstnavatelů do definování obsahů vzdělávání na středních školách.

S ohledem na to, že vztah k technice a tvořivost je třeba u dětí budovat co nejdříve, mělo by se na základní školy vrátit povinné dílenské vyučování a využívání technických stavebnic ve výuce přírodovědných a technických předmětů. Též je důležité modernizovat způsoby výuky matematiky. Prostor je i k využívání stavebnic k rozvoji technického myšlení a motorických dovedností už v mateřských školách.

Je třeba nastavit systém, v rámci kterého by zaměstnavatelé dávali s cca 5letým předstihem najevo, jakou strukturu absolventů budou potřebovat, což napomůže efektivnímu rozdělení finančních prostředků a nastavení struktury oborů středních, ale v určitém rozsahu i vysokých škol.

MPSV realizovalo v období od 1/2014 do 11/2015 projekt PŘEKVAP (Předvídaní kvalifikačních potřeb). Jeho cílem bylo vytvořit základy pro systém vyhodnocování a předvídaní kvalifikačních potřeb v ČR. Ve spolupráci s cílovými skupinami mělo být vytvořeno 25 odvětvových studií a 40 profilů skupin povolání.

V současnosti MPSV připravuje v rámci OP Zaměstnanost návrh projektu Kompas trhu práce, který by měl navázat na výstupy projektu PŘEKVAP. Zatímco projekt PŘEKVAP řešil pouze problematiku předvídání kvalifikačních potřeb, tento projekt by měl být zaměřen výrazně širěji tak, aby bylo možné získat co nejkomplexnější obraz budoucích potřeb a trendů na trhu práce.

Je třeba podporovat zájmové vzdělávání v rámci škol a mimoškolních klubů a spolků. Různé technické, modelářské nebo robotické kroužky a především jejich vedoucí z řad učitelů a rodičů jsou nedocenitelnou silou, která by mohla vychýlit trend volby středoškolských a vysokoškolských oborů mezi mládeží více směrem k přírodním vědám a technice. Technické kroužky středních škol jsou skvělým nástrojem náboru (budoucích) absolventů základních škol.

Taktéž je třeba podporovat různé soutěže a přehlídky v odborných dovednostech žáků. Např. MPO je partnerem různých soutěží a přehlídek v odborných dovednostech žáků, hutnictvím počínaje a textilním průmyslem konče. Mezi nejvíce mediálně známé akce patří

- Přehlídka České ručičky
  - Středoškolské odborné soutěže v technických i netechnických oborech
- Soutěž mladých strojařů v programování CNC obráběcích strojů
  - Finále tradičně na Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně

MPO se zapojilo do ankety Zlatý Ámos. V roce 2015 byl poprvé udělen Matematický Ámos, kterého vybralo MPO.

Stát hraje ve vzdělávací politice rozhodující roli, a to zejména v oblasti předškolního a základního vzdělávání. V oblasti středních škol musí garantovat všeobecný základ vzdělání. Přičemž v oblasti odborného školství mají nenahraditelnou roli regionální zaměstnavatelé, a to především v

- spolupráci se zřizovateli (kraji) při nastavování kapacit jednotlivých oborů v regionálním školství,
- spolupráci s jednotlivými školami při tvorbě školských vzdělávacích programů (na míru),
- nabídku praxí a výuky přímo na pracovišti.

Spolupráci mezi školami, zaměstnavateli a zřizovateli (kraji) mají ambici zastřešit tzv. sektorové dohody. Jedná se o regionálně a odvětvově zaměřené deklarace, ve kterých se jednotliví aktéři zavazují k řešení palčivých problémů v oblasti lidských zdrojů. Modelovým příkladem je Sektorová dohoda pro oblast strojírenství v Jihočeském kraji. V roce 2014 podepsána Sektorová dohoda pro strojírenství v Královéhradeckém kraji, v červnu 2015 Sektorová dohoda pro odvětví chemie. Příprava dalších sektorových dohod probíhá. Byla podepsána Národní dohoda v oblasti rozvoje lidských zdrojů.

31. října 2015 skončil projekt Pospolu - Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi, který připravilo MŠMT ve spolupráci se zaměstnavatelskými svazy a byl financován z prostředků Evropského sociálního fondu. Realizátorem projektu je MŠMT, partnerem projektu je Národní ústav pro vzdělávání. Cílem projektu Pospolu byla podpora spolupráce středních odborných škol a zaměstnavatelů, která povede k lepší přípravě absolventů škol, k prohloubení přípravy žáků v reálném pracovním prostředí a k hledání dalších možností spolupráce škol vedle odborného výcviku a odborné praxe ve firmách. Hlavním cílem projektu bylo dospět k návrhům systémových a legislativních úprav, které spolupráci škol a firem usnadní a umožní její prohloubení.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy připravilo Doporučení k zabezpečení jednotného postupu při uzavírání smluvního vztahu mezi zaměstnavatelem a žákem střední školy nebo studentem VOŠ, kteří se připravují pro potřeby konkrétního zaměstnavatele. Toto doporučení obsahuje vzory dohod o poskytnutí motivačního příspěvku pro nezletilé i zletilé žáky a studenty a také postup při uzavírání smluvního vztahu mezi zaměstnavatelem a žákem nebo studentem.

Při řešení výzkumné potřeby pro MPO v rámci programu BETA Technologické agentury ČR bylo v roce 2015 provedeno dotazníkové šetření, které bylo zaměřené mimo jiné na zhodnocení odborných znalostí a dovedností absolventů vybraných oborů středního odborného vzdělávání. V průzkumu bylo sledováno hodnocení odborných znalostí a dovedností absolventů 14 oborů vzdělání. Vyhodnoceno

bylo celkem 175 dotazníků týkajících se zkoumaných oborů vzdělání. Zaměstnavatelé měli v dotazníku příležitost vyjádřit svou spokojenost s připraveností absolventů po stránce odborných znalostí a dovedností při přijetí do zaměstnání. Soulad absolventů s nároky na výkon příslušného povolání zaměstnavatelé ohodnotili průměrnou známkou 3,15 (škála 1 – 5). Z výsledku lze vyvodit, že absolventi vybraných oborů jsou na profesní život připraveni přinejlepším pouze zčásti a zůstává na zaměstnavatelích, aby až v rámci pracovního poměru posunuli úroveň odborných kompetencí absolventů na výši, kterou si od čerstvého absolventa slibují. Výsledné hodnocení tak je v souladu s všeobecně deklarovanou nízkou spokojeností zaměstnavatelů s připraveností absolventů na výkon povolání.

Jakkoliv bylo dotazníkové šetření zaměřeno zejména na oblast odborných kompetencí, respondenti měli prostor libovolně doplnit další potřebné kompetence absolventů. Zpravidla zdůraznili měkké, resp. průřezové kompetence jako komunikativnost, samostatnost, zodpovědnost, pečlivost, pracovitost, znalost cizího jazyka, schopnost spolupráce s týmu, zručnost, asertivita apod. Tato kategorie kompetencí nebyla v dotaznících předdefinována a respondenty byla doplňována ve volném textu určeném pro případné další důležité kompetence. To indikuje, že ani z pohledu zaměstnavatelů nelze počáteční odborné vzdělávání redukovat na prosté osvojení rutinních pracovních činností a musí být koncipováno tak, aby podporovalo rozvoj měkkých a průřezových kompetencí a potřebných morálně-volných vlastností.

Dlouhodobě neudržitelné je financování na hlavu na jakékoliv úrovni vzdělávací soustavy. Vede to k neefektivní alokaci prostředků a přispívá k disproporcii mezi potřebami trhu práce a skladbou absolventů. Veřejné školství tak nenaplnuje potřebu státu, ale požadavky rodičů. Ti však nemají stále dostatek informací, či s nimi neumí pracovat tak, aby dítě směřovali ne k jednoduchému studiu zakončenému maturitou či vysokoškolským diplomem, ale naopak k studiu, na základě kterého jejich dítě nalezne práci.

Vzhledem k tomu, že školská politika se do značné míry nastavuje na úrovni zřizovatele, aktivity některých krajů je třeba vyzdvihnout a vzít si za příklad. Například Kraj Vysočina zatraktivňuje stavební a strojírenské obory na středních školách projekty Postav si svůj dům a Postav si své auto. Studenti tak mají možnost v odborných předmětech vidět, jak se jejich nově nabyté znalosti a dovednosti mění v konkrétní výstup, který si v případě automobilu Kaipan budou moci i nějakou dobu užít. Kromě toho, že finální produkt je přitažlivý, studenti se rovněž naučí týmové spolupráci a projektovému myšlení. Rovněž spolupráce kraje a firem jako je Bosch při nákupu a zavádění stavebnic do výuky a dokonce i vývoji vlastního stavebnicového systému pro první stupně základních škol by se mohla stát návodem pro ostatní regiony a obory.

Návrhy opatření pro zlepšení pozice a kvality výstupů odborného školství v oblasti technického vzdělávání jsou obsaženy např. v následujících dokumentech:

- Usnesení vlády ČR č. 936 ze dne 20. prosince 2012 - Návrhy opatření vlády pro zlepšení podmínek rozvoje hospodářství, podporu podnikání a zaměstnanosti,
- Usnesení vlády ČR č. 8 ze dne 9. ledna 2013 - Nová opatření na podporu odborného vzdělávání,
- Národní program reforem.

## **17. Jaké možnosti nabízí v rámci sladování profesního a rodinného života a rovných příležitosti žen a mužů podnikům legislativa ČR a jak aktivně k této problematice podniky v ČR přistupují?**

Programové prohlášení vlády ČR z 12. února 2014

### 3. Resortní priority

3.12 Vláda bude důsledně uplatňovat princip rovnosti žen a mužů. Vláda se zaměří na potlačování genderově podmíněného násilí. Bude usilovat o sladování pracovního, soukromého a rodinného života, včetně zajištění dostatečných kapacit předškolních zařízení a podpory flexibilních a stabilních forem práce, dále bude usilovat o podporu vyššího zastoupení žen v rozhodovacích pozicích a stejnou odměnu za stejnou nebo srovnatelnou práci. V oblasti ochrany lidského života, tak jak ji definuje Listina základních práv a svobod, vláda nebude zasahovat do současného právního stavu.

Ministerstvo práce a sociálních věcí připravilo zákon o dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, který reaguje na Programové prohlášení, ve kterém se vláda zavázala vytvořit podmínky k dalšímu rozvoji rodinné politiky a péče o děti s cílem zvýšit společenskou prestiž rodiny, posílit zapojení obou rodičů do péče, také podpořit rozvoj služeb péče o děti, vytvářet podmínky pro rychlejší návrat pečujících rodičů k výdělečné činnosti a podpořit rozvoj alternativ služeb péče o děti.

Zákon č. 247/2014 Sb. – Zákon o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů

Již od 29. listopadu 2014 je účinný zákon o tzv. dětské skupině. Dětské skupiny usnadní rodičům děti lépe sladit rodinný a pracovní život. Pomohou vyřešit chybějící místa pro děti předškolního věku a doplní stávající systém péče o předškolní děti. Založení takové skupiny bude administrativně i finančně méně náročné než u klasických školek. Zaměstnavatelé si mohou daňově uznat náklady na provoz vlastního zařízení nebo příspěvku na provoz zařízení zajišťovaného jinými subjekty pro děti zaměstnanců. Rodiče zase mohou využít slevu na dani, pokud služby dětské skupiny využijí.

Poskytování služby péče o dítě v dětské skupině

### § 3

Poskytovatel

(1) Poskytovatelem je fyzická nebo právnická osoba, která za podmínek stanovených tímto zákonem poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině rodiči nebo jiné osobě, které bylo rozhodnutím příslušného orgánu svěřeno dítě do péče nahrazující péči rodičů<sup>1)</sup>, (dále jen „rodič“), je-li zaměstnavatelem rodiče.

(2) Poskytovatel nemusí být zaměstnavatelem rodiče, pokud je

a) ústavem, jestliže poskytování služby péče o dítě v dětské skupině je v souladu s jeho zakládací listinou,

b) právnickou osobou registrovanou nebo evidovanou podle zákona o církvích a náboženských společnostech, pokud poskytování služby péče o dítě v dětské skupině je v souladu s jejím předmětem činnosti,

c) územním samosprávným celkem nebo jím založenou právnickou osobou,

d) obecně prospěšnou společností, jestliže poskytování služby péče o dítě v dětské skupině je v souladu s její zakládací listinou nebo zakládací smlouvou,

e) nadací nebo nadačním fondem,

f) vysokou školou, nebo

g) spolkem, jestliže poskytování služby péče o dítě v dětské skupině je v souladu s jeho stanovami.

(3) Poskytovatel může poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině rodiči též na základě dohody se zaměstnavatelem tohoto rodiče a za podmínek, za kterých poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině jinému rodiči.

(4) Zaměstnavatelem se pro účely tohoto zákona rozumí fyzická nebo právnická osoba, která zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance, organizační složka státu, v níž jsou zařazeni zaměstnanci v pracovním poměru nebo činní na základě dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce,

a útvar, složka nebo jiná organizační část bezpečnostního sboru nebo ozbrojených sil České republiky, která vyplácí příslušníkům bezpečnostních sborů<sup>2)</sup> služební příjem nebo vojákům z povolání<sup>3)</sup> plat, popřípadě organizační složka státu nebo právnická osoba, do nichž jsou k plnění služebních úkolů vysláni příslušníci bezpečnostních sborů nebo zařazeni vojáci z povolání

Změna zákona o daních z příjmů

§ 35bb

Sleva za umístění dítěte

(1) Výše slevy za umístění dítěte odpovídá výši výdajů prokazatelně vynaložených poplatníkem za umístění vyživovaného dítěte poplatníka v daném zdaňovacím období v zařízení péče o děti předškolního věku včetně mateřské školy podle školského zákona, pokud jím nebyly uplatněny jako výdaj podle § 24.

(2) Slevu na dani lze uplatnit pouze, žije-li vyživované dítě s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti.

(3) Slevu lze uplatnit za vyživované dítě poplatníka, pokud se nejedná o vnuka nebo vnuka druhého z manželů. Za vnuka nebo vnuka druhého z manželů lze slevu uplatnit pouze, pokud jsou v péči, která nahrazuje péči rodičů.

(4) Za každé vyživované dítě lze uplatnit slevu maximálně do výše minimální mzdy stanovené pro zaměstnance odměňovaného měsíční mzdou k počátku příslušného zdaňovacího období a neupravené s ohledem na odpracovanou dobu a další okolnosti, podle právních předpisů upravujících výši minimální mzdy (dále jen „minimální mzda“).

(5) Vyživuje-li dítě v jedné společně hospodařící domácnosti více poplatníků, může slevu za umístění dítěte uplatnit ve zdaňovacím období jen jeden z nich.“

Projekt Rovné příležitosti žen a mužů

Oddělení rovných příležitostí žen a mužů Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů kromě svých standardních činností je v současnosti také řešitelem projektu Optimalizace institucionálního zabezpečení rovných příležitostí žen a mužů v ČR.

Projekt, který je spolufinancován z prostředků OPLZZ, probíhá v období 1. listopadu 2012 – 30. června 2015.

Projekt reaguje na současnou situaci v oblasti rovných příležitostí žen a mužů v ČR, kdy v porovnání se zahraničím přetrvává řada problémů, jako je nízká zaměstnanost žen v porovnání se zaměstnaností mužů, nízká míra využívání flexibilních forem práce, velké bariéry návratu matek na trh práce, významný rozdíl v odměňování žen a mužů (tzv. gender pay gap), nízké zastoupení žen v rozhodovacích pozicích a mnohé další.

Základním cílem projektu je vytvoření efektivních nástrojů a politik na podporu rovných příležitostí.

V rámci projektu bude nastavena strategie, která stanoví hlavní priority a cíle v oblasti podpory rovnosti žen a mužů ve střednědobém horizontu, bude optimalizována činnost Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů a jejich čtyř výborů a pracovní skupiny, vznikne jednotná metodika pro hodnocení dopadů na rovné příležitosti žen a mužů v materiálech předkládaných vládě ČR a bude revidován sběr statistických údajů v genderové oblasti.

Projektový tým vychází při své činnosti především z dobré praxe v rámci EU. V rámci projektu proto bylo uzavřeno mezinárodní partnerství s Federálním kancléřstvím Rakouska a s Ministerstvem práce, sociálních věcí a rodiny Slovenskej republiky.

Míra zaměstnanosti žen se v EU pohybuje mezi 40 – 75 %. Komise dlouhodobě usiluje o zvýšení účasti žen na trhu práce.

Cíl celkové zaměstnanosti stanovený ve strategii Evropa 2020 se nedaří plnit, zejména proto, že zaměstnanost žen dosáhla jen 63,7 % a od roku 2008 se jí nepodařilo zásadně zvýšit. Jednání o směrnici o mateřské dovolené se nepodařila odblokovat, a tak byla ve smyslu návrhu REFIT z roku 2014 z legislativního procesu stažena.

Komisařka Věra Jourová proto přichází s novým a komplexním návrhem opatření ve formě tzv. cestovní mapy („Nový začátek k řešení výzev vyváženost pracovního a soukromého života pracujících rodin“ -



„New start to address the challenges of work-life balance faced by working families“), která reagují na výzvy v oblasti sladování profesního a soukromého života pracujících rodičů. Jde tedy v principu o větší zapojení žen do pracovního procesu a mužů do péče o rodinu a děti. Cestovní mapa vychází ze stávajícího legislativního rámce a cílem je vytvořit komplexní rámec zahrnující legislativní i nelegislativní návrhy. Právním základem by měly být články 157(3) a 153(2) Smlouvy o fungování EU a proto do hry vstoupí podle článku 155 i evropské sociální partnery. Cestovní mapa se zabývá otázkou subsidiarity a aktivity na unijní úrovni odůvodňuje rizikem nejednotného přístupu jednotlivých členských států, který vedl k omezení ekonomické a sociální konvergence na jednotném trhu. Komise zmiňuje i dopady návrhů na zaměstnavatele, zejména malé a střední podniky, které by měly být minimalizovány. Na druhé straně apeluje na podniky, aby vzaly na vědomí přínosy, které návrhy přinesou. Jde především o snížení absence, zvýšení produktivity a větší dostupnost a využití kvalifikované pracovní síly.

#### Legislativní návrhy:

- Zavedení všeobecného práva požadovat flexibilní pracovní úvazky oběma rodiči. Posílení práv mužů a žen, kteří pečují o závislou osobu.
- Evropské sociální partnery budou vyzváni k revizi směrnic o rodičovské dovolené, práci na částečný úvazek a na práci na dobu určitou, které byly sjednány na základě dohod evropských sociálních partnerů ve smyslu článku 155 Smlouvy o fungování EU.
- Lepší vymahatelnost a nové stimuly pro využívání rodičovské dovolené otců. Ale možnost využít případně otcovské dovolené by měla být zvažena také.
- Zlepšení směrnice o mateřské dovolené, pokud jde o lepší ochranu těhotných žen a matek, ve smyslu vývoje od roku 2008. Musí být však zamezeno, aby se do hry vrátily návrhy, které měly za následek zablokování předchozích jednání.
- Zavedení volna umožňujícího péči o závislou osobu („carers' leave“).
- Posílení implementace, a pokud bude potřeba, i vymahatelnosti směrnice 2006/54 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání, a směrnice 2010/41 o uplatňování zásady rovného zacházení pro muže a ženy samostatně výdělečně činné.

#### Nelegislativní návrhy:

Sdělení Komise přináší komplexní politický rámec k řešení širšího spektra politik, které podpoří účast rodičů na trhu práce:

- vytvoření ambiciózních srovnávacích kritérií („benchmarks“) ve formě návrhů pro doporučení Rady podle modelového schématu Záruk pro mladé;
- cílené využívání Evropského sociálního fondu;
- zapojení do strukturovaného dialogu se členskými státy, sociálními partnery a dalšími aktéry trhu práce, např. sítě veřejných služeb zaměstnanosti, k identifikování nejlepší praxe, výměně zkušeností a jejich podpoře;
- provádění cílené kampaně na zvyšování povědomí s cílem posílit porozumění o politikách sladování pracovního a soukromého života.

Skloubit profesní život s rodinným je pro rodiče předškolních dětí výzva. Řešení představují alternativní pracovní úvazky a flexibilní formy práce. Český pracovní trh však v tomto ohledu stále zaostává za

západoevropskými státy. Zatímco v roce 2013 v Česku na zkrácený úvazek pracovalo 10 procent žen, v sousedním Rakousku toto číslo dosáhlo 45 procent a v Nizozemsku dokonce 77 procent.

Ministerstvo práce a sociálních věcí prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost podpořilo vznik řady projektů, které chtějí rodiče i zaměstnavatele naučit, jak efektivně rozložit čas mezi pracovní a soukromé aktivity. Jeden z takových projektů úspěšně probíhá například pod záštitou Centra prorodinné politiky Hestia v Ústí nad Labem. Provozuje dětskou skupinu, coworkingové centrum, antidiskriminační poradnu a zaměstnavatelům v regionu nabízí prorodinný firemní audit.

Pro míru zaměstnanosti českých žen je charakteristický propad v období rodičovské. To se v Česku v posledních letech posunulo směrem k třicátému roku věku ženy. Mezinárodní průzkum, který se v roce 2013 věnoval příčinám ekonomické neaktivity v členských státech Evropské unie, prokázal, že 17,2 % českých žen není ekonomicky aktivní z důvodu péče o děti (či zdravotně postižené dospělé), přičemž stejný důvod uvedlo pouze 9,9 % německých žen a jen 1,7 % žen v Dánsku.

Řada firem si již uvědomila, že dělat programy pro zaměstnávání žen po rodičovské dovolené či pro muže a ženy nad určitý věk se vyplatí. Zejména velké firmy s velkým počtem zaměstnankyň si spočítaly, že pokud se jim vysoké procento žen po rodičovské nevrátí, stojí je to velké peníze (protože náklady na zaškolení nového zaměstnance/kyně se nevrátí). Bohužel ve srovnání s vyspělými evropskými zeměmi je u nás takových podniků zatím jen málo – ty, které už s programy na zaměstnávání žen po rodičovské či lidí nad 50 začaly, jsou především firmy se zahraniční účastí, které to znají z jiných zemí.

## 18.Co je v ČR právním základem systému ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání? Jakou roli v něm hraje MPO?

Právním základem systému ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání v ČR jsou následující legislativní normy:

- zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 208/2007 Sb., o podrobnostech stanovených k provedení zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů.

MPO je autorizujícím orgánem pro cca 500 profesních kvalifikací z oblasti řemesel, průmyslu, stavebnictví, obchodu a dalších což představuje přibližně 60 % všech platných autorizací (data k listopadu 2015). Příslušnost ústředních správních úřadů k autorizaci pro povolání je uvedena v příloze zákona č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Informace k podávání žádostí o autorizace na MPO jsou uvedeny zde: <http://www.mpo.cz/dokument48052.html>.

Žádostí o autorizace podávají prostřednictvím systému ISKA. Informace k tomuto systému jsou uvedeny zde: <https://iskaweb.msmt.cz>.

Informace o profesních kvalifikacích, které jsou aktuálně schválené a uplatnitelné na pracovním trhu v ČR jsou k nalezení zde: <http://www.narodnikvalifikace.cz/>. Dále jsou zde uvedeny informace o všech novinkách a událostech v oblasti ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání v ČR.

Národní soustava kvalifikací je průběžně budovaný, státem podporovaný a občany i zaměstnavateli využitelný registr profesních kvalifikací existujících na pracovním trhu v ČR. Umožňuje zájemcům získat celostátně uznávané osvědčení o jejich profesní kvalifikaci, aniž by museli zasednout do školních lavic. Pomáhá všem, kdo se vydávají na cestu za lepší práci s cílem získat plnohodnotnou kvalifikaci a lepší pracovní uplatnění.

Prostřednictvím profesních kvalifikací, které vedou k tzv. úplné profesní kvalifikaci, je zájemci umožněno též vykonat závěrečnou zkoušku v oborech vzdělání s výučním listem či maturitní zkoušku, aniž by musel absolvovat školní vzdělávání.

Rozvoj a implementaci Národní soustavy kvalifikací zajišťuje do roku 2015 stejnojmenný projekt MŠMT financovaný Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR. Řešitelem projektu je Národní ústav pro vzdělávání. Národní soustava kvalifikací bude pokračovat a její význam spočívá v propojování potřeb praxe a obsahů zejména středoškolského vzdělávání.

## **19. Charakterizujte zpracovatelský průmysl ve vazbě na ekologii (legislativa, normy, cíle, limity, BAT, možnosti investic...) s cílem udržení jeho konkurenceschopnosti a životaschopnosti**

Povinnosti zpracovatelského průmyslu ve vztahu k životnímu prostředí vyplývají z platné legislativy ČR. Mezi hlavní regulované oblasti související s průmyslovou výrobou patří především:

- problematika nakládání s odpady a obaly,
- ochrana ovzduší a regulace vypouštěných emisí,
- ochrana vod v souvislosti s vypouštěním znečištění do povrchových vod,
- management nebezpečných chemických látek a směsí včetně prevence závažných průmyslových havárií.

Další oblastí interakce průmyslové výroby a životního prostředí je pak:

- oblast ochrany přírody a krajiny,
- ochrana zemědělského půdního fondu, či
- posuzování vlivů na životní prostředí při plánování nových investic.

Vybraná odvětví průmyslu jsou pak zahrnuta rovněž do tzv. integrované prevence. V příloze č. 1 zákona č. 76/2002 Sb. jsou definovány průmyslové činnosti včetně kapacit zařízení, které musí splňovat povinnosti dané zákonem o integrované prevenci. Průmyslová zařízení s činností a kapacitou danou zákonem musí mít rozhodnutím krajského úřadu vydáno povolení k provozu, které integruje podmínky provozu dle vybraných složkových zákonů a jejich některých ustanovení (tzv. integrované povolení).

V integrovaném povolení jsou nastaveny podmínky provozu, které musí zohlednit tzv. nejlepší dostupné techniky (BAT-Best Available Techniques). Nejlepší dostupné techniky pro jednotlivá odvětví (vyjmenovaná v již výše uvedené příloze 1 zákona č. 76/2002 Sb.) jsou uvedeny v referenčních dokumentech o BAT, (BREF), které se zpracovávají a schvalují na úrovni EU. Z těchto dokumentů jsou pak vytvořeny tzv. „Závěry o BAT“, které obsahují výčet povinností pro zařízení zahrnutá do integrované prevence. „Závěry o BAT“ jsou schváleny EU a jsou závazné pro všechny státy EU.

## **20.Charakterizujte zpracovatelský průmysl ve vazbě na energetické a surovinové vstupy (ceny a dostupnost energií a surovin, přístup k energeticky náročným odvětvím...).**

Energie a nerostné suroviny zajišťují chod hospodářství daného státu, protože tvoří základní a nenahraditelné vstupy pro ekonomiku země a její průmysl. Důraz na surovinovou a energetickou bezpečnost vyplývá mimo jiné také ze změn na světovém surovinovém trhu a trhu s energií.

**Bytostným zájmem každého státu, zejména země s vysokým podílem průmyslu (vč. zpracovatelského), kterou ČR bezesporu je a chce i nadále zůstat, musí být co nejlepší zabezpečení národní ekonomiky surovinovými vstupy a spolehlivými, bezpečnými a cenově dostupnými dodávkami energií.** Mezi základní způsob takového zabezpečení patří hospodárná a efektivní využívání vlastního nerostného surovinového a palivoenergetického potenciálu.

Produkty získávané prostřednictvím těžebního průmyslu v ČR slouží i dnes jako vstupní suroviny pro celou řadu velmi důležitých průmyslových odvětví, například: energetika, stavebnictví a průmysl stavebních hmot, keramický průmysl, sklářský průmysl, chemický průmysl, gumárenský průmysl, farmaceutický průmysl, potravinářský průmysl a mnoho dalších specifických oborů.

Pro českou ekonomiku je zpracovatelský průmysl jedním z klíčových odvětví a diskuse o opatřeních pro zajištění jeho konkurenceschopnosti je velmi důležitá. Zvláštní pozornost je v poslední době věnována energeticky náročným odvětvím (EII - energy intensive industries - např. hliník, chemický průmysl, sklářství, atd.).

Je faktem, že vlivem řady faktorů je cena elektrické energie i zemního plynu v EU výrazně vyšší než v regionech mimo EU. Zásadní roli zde podle EK hraje národní mix jednotlivých ČS EU a zdanění energií, což je nadále v kompetenci ČS. Důležitou je v tomto ohledu i současná diskuse o Energetické unii, byť energetiky jsou stále národní. Některé státy v rámci pravidel EU pro státní pomoc již požádaly o dotace do energeticky náročných odvětví.

Jedním z faktorů, které mají vliv na cenu elektřiny v ČR, je také příspěvek na podporu podporovaných zdrojů energie (OZE, DEZ, KVET, teplo). Systém stanovení výše platby na podporu podporovaných zdrojů energie (OZE, DEZ, KVET, teplo) v ČR upravuje zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie, jehož novela (zákon 131/2015 Sb.) vstoupí v účinnost k 1.1.2016. Tato novela mění způsob výběru plateb na podporované zdroje energie tak, že bude v principu určována v závislosti na velikosti rezervovaného příkonu v odběrném místě zákazníka, nikoliv jako doposud ze spotřebovaného množství elektřiny. Tato skutečnost může zvýšit náklady odběratelů na elektřinu, proto bylo rozhodnuto o stanovení limitu (zastropování) pro výběr plateb na podporu POZE. V případě, že podle nového výběru by došlo k navýšení nákladů odběratelů na elektřinu, bude část nákladů nad zákonem stanovený limit hradit stát ze SR. Dotace ze SR je poskytována na základě nařízení vlády pro rok 2016, ve kterém již byly zohledněn zvýšený příspěvek státu pro rok 2016. Zastropování i následný zvýšený příspěvek státu ze SR na POZE dle nového systému výběru plateb je snahou odlehčit zejména velkým spotřebitelům energie, tj. energeticky náročným průmyslovým odvětvím.

Evropská unie si jako průkopník v boji se změnou klimatu a snižováním emisí CO<sub>2</sub> zvolila jako základní nástroj obchodování s emisemi skleníkových plynů (Emission Trading Systém – EU ETS). **Tento systém je definován Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/29/ES** ze dne 23. dubna 2009, kterou se mění směrnice 2003/87/ES s cílem zlepšit a rozšířit systém pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství. Základní jednotkou systému je 1 povolenka (European Union Allowance „EUA“), která odpovídá ekvivalentu vypuštěné 1 tuny CO<sub>2</sub>. **V ČR je EU ETS upraven zákonem č. 383/2012 Sb. o obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů.**

Do EU ETS je zahrnuto téměř 12 000 zařízení ze sektorů energetiky, výroby oceli a železa, cementu a vápna, celulózy a papíru, sklo-keramického a rafinérií, kdy systém pokrývá více než 2 miliardy tun emisí CO<sub>2</sub>.

Jedná se o tzv. systém cap-and-trade, kdy se nejprve určí horní hranice objemu emisí (cap), které mohou provozovatelé vypustit do atmosféry během jednoho roku. Ti musí odevzdat jednu povolenku za každou jednu tunu CO<sub>2</sub>, kterou vypustí. Část povolenek dostanou provozovatelé bezplatně a zbytek si mohou koupit na trhu nebo v aukci (trade), za cenu, která se vytváří na základě nabídky a poptávky.

**Cílem je nákladově efektivní redukce emisí bez ztráty konkurenceschopnosti.**

Vzhledem k tomu, že jsou energeticky náročné sektory vystavené konkurenčnímu tlaku, spadají do speciální skupiny odvětví, jež jsou vystavena závažnému riziku úniku uhlíku<sup>9</sup> tzv. „carbon leakage“, kdy jsou jim přidělovány povolenky zdarma na základě **benchmarku**. Jedná se o referenční množství emisních povolenek pro jednotlivé produkty, kdy referenční úroveň je vypočtena na základě produkce emisí v 10ti % nejlepších zařízeních v EU, podle kterých je stanoven objem povolenek zdarma pro jednotlivé sektory. Množství povolenek, které si každé zařízení bude muset opatřit, závisí na tom, o kolik je dané zařízení v produkci emisí CO<sub>2</sub> horší oproti nejlepším zařízením v EU.

**Seznam ohrožených odvětví sestavuje Komise svým rozhodnutím, aktuálně je platné Rozhodnutí Komise 2014/746/EU ze dne 27.10.2014, kterým se podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES sestavuje na období 2015 – 2019 seznam odvětví a pododvětví, u nichž se má za to, že jim hrozí značné riziko úniku uhlíku.**

---

<sup>9</sup> Myšleno přesouvání zdrojů emisí do oblastí s méně striktními omezeními (třetí země mimo EU) a vysoké přímé náklady spojené s emisemi uhlíku.

## Odborná literatura

- PANORAMA ZPRACOVATELSKÉHO PRŮMYSLU ČR (v aktuálním znění)
- Analýzy vývoje ekonomiky ČR a odvětví v působnosti MPO (v aktuálním znění)
- zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění
- zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- směrnice Evrop. parlamentu a Rady č. 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES, v platném znění
- zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, v platném znění
- zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), v platném znění
- zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, v platném znění
- zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí-EIA), v platném znění
- zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů, v platném znění
- znalost oboru průmyslu, který je specifikován CZ-NACE (klasifikací ekonomických činností) nebo jehož produkce je uvedena v Seznamu vojenského materiálu, který je uveden v příloze č. 1 k vyhlášce MPO č. 210/2012 Sb. ve znění pozdějších předpisů + orientace v zásadních právních předpisech souvisejících s daným oborem průmyslu
- COM(2010) 2020 Sdělení Komise „EVROPA 2020 - Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“
- COM(2010) 614 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Integrovaná průmyslová politika pro éru globalizace - Konkurenceschopnost a udržitelnost ve středu zájmu“
- COM(2012) 582 „Silnější evropský průmysl pro růst a hospodářskou obnovu: Aktualizace sdělení o průmyslové politice“
- COM(2014) 14 „Za obnovu evropského průmyslu“
- Národní program reforem v aktuálním znění
- Akční plán na podporu hospodářského růstu a zaměstnanosti
- COM(2013) 542 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Směrem ke konkurenceschopnějšímu a účinnějšímu odvětví obrany a bezpečnosti“
- COM(2014) 387 Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Nový program pro evropskou obranu - Prováděcí harmonogram ke sdělení COM(2013) 542; Směrem ke konkurenceschopnějšímu a účinnějšímu odvětví obrany a bezpečnosti“
- Evropská obranná agentura a její role
- Strategie vztahu státu a obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky

- Zásady realizace programů průmyslové spolupráce + UV č. 594/2012 ke změnám v uplatňování Zásad realizace programů průmyslové spolupráce
  - Zákon č. 229/2013 Sb., o nakládání s bezpečnostním materiálem
  - Vyhláška č. 295/2014 Sb., o členění bezpečnostního materiálu
  - Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti
  - Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
  - Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
  - Zákon č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání
  - Vyhláška č. 208/2007 Sb., o podrobnostech stanovených k provedení zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání
  - Nová opatření na podporu odborného vzdělávání
  - Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád
  - Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
  - Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních
  - Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
  - Zákon č. 539/1992 Sb., o puncovníctví a zkoušení drahých kovů (puncovní zákon), ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 19/1993 Sb., o orgánech státní správy České republiky v oblasti puncovníctví a zkoušení drahých kovů, ve znění pozdějších předpisů
  - Vyhláška č. 53/1993 Sb., kterou se stanoví výše puncovních poplatků a způsob jejich placení - Sazebník puncovních poplatků, ve znění pozdějších předpisů
  - Vyhláška č. 363/2003 Sb., kterou se provádí puncovní zákon
  - zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů
  - Služební pořádek MPO, část 8.2.3 – Ochrana důvěrnosti statistických údajů (Opatření č. 7/2006)
  - Služební pořádek MPO, část 8.2.4 – Zásady k aplikaci zákona o státní statistické službě v podmínkách Ministerstva průmyslu a obchodu (Opatření č. 12/2013)
- 
- zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů
  - zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů
  - zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole
  - zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.